

Prijem visokih državnih dužnosnika strane države u Banskim dvorima i Vladi RH

Lukačević, Mihaela

Master's thesis / Diplomski rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North / Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:122:591499>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-27**

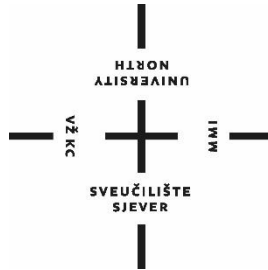

Repository / Repozitorij:

[University North Digital Repository](#)

**SVEUČILIŠTE SJEVER
SVEUČILIŠNI CENTAR VARAŽDIN**

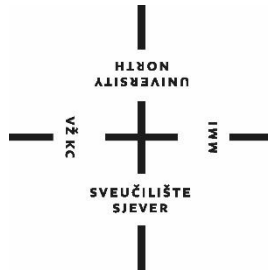
DIPLOMSKI RAD br. 140/OJ/2019

**PRIJEM VISOKIH DRŽAVNIH DUŽNOSNIKA
STRANE DRŽAVE U BANSKIM DVORIMA I VLADI
RH**

Mihaela Lukačević

Varaždin, ožujak 2020.

SVEUČILIŠTE SJEVER
SVEUČILIŠNI CENTAR VARAŽDIN
Studij Odnosi s javnostima

DIPLOMSKI RAD br. 140/OJ2019

**PRIJEM VISOKIH DRŽAVNIH DUŽNOSNIKA
STRANE DRŽAVE U BANSKIM DVORIMA I VLADI
RH**

Student:
Mihaela Lukačević, mat.br. 0726/336D

Mentor:
doc. dr. sc. Gordana Lesinger

Varaždin, ožujak 2020.

Prijava diplomskog rada

Definiranje teme diplomskog rada i povjerenstva

ODJEL	Odjel za odnose s javnostima		
STUDIJ	diplomski sveučilišni studij Odnosi s javnostima		
PRISTUPNIK	Mihaela Lukačević	MATIČNI BROJ	0726/336D
DATUM	30.11. 2019.	KOLEGIJ	Protokoli odnosa s javnostima
NASLOV RADA	Prijem visokih državnih dužnosnika strane države u Banskim dvorima i Vladi RH		
NASLOV RADA NA ENGL. JEZIKU	Visit of foreign country's senior government officials to Banski dvori and Government of the Republic of Croatia		
MENTOR	dr.sc. Gordana Lesinger	ZVANJE	Docent
ČLANOVI POVJERENSTVA	1. doc.dr.sc. Ana Globočnik Žunac - predsjednica 2. doc.dr.sc. Saša Petar - član 3. doc.dr.sc. Gordana Lesinger - mentorica 4. doc.dr.sc. Dijana Vuković - zamjenska članica 5. _____		

Zadatak diplomskog rada

BROJ	140/OJ/2019
OPIS	

Samim činom prijema visokih državnih dužnosnika u Banskim dvorima -Vladi Republike Hrvatske izražava se čast, uvažavanje i poštivanje visokog državnog dužnosnika prilikom posjete Republici Hrvatskoj i Vladi Republike Hrvatske. Visoki državni dužnosnik najčešće je Predsjednik strane države, Vlade i Parlamenta. Ovisno o vrsti posjete koji može biti državni, službeni, radni i privatni odaju se i počasti. Pored korištenja literature te službenih pravilnika u izradi ovog rada autor će koristiti i metodu intervjua kao istraživačku metodu.

U radu je potrebno:

- prikazati teorijski okvir,
- opisati primjere dolazaka i razinu počasti koje se odaju stranom državnom dužnosniku ovisno o vrsti posjete,
- provesti istraživanje primjenom etnografskih metoda,
- generalizirati rezultate i izvesti zaključak.

ZADATAK URUČEN

13.12.2019.

Gordana Lesinger

SADRŽAJ

1. UVOD	8
1.1. Predmet i cilj rada	8
1.2. Metode istraživanja	8
1.3. Sadržaj i struktura rada	9
2. ODNOSI S JAVNOSTIMA I ODNOSI S MEDIJIMA	10
2.1. Odnosi s medijima	11
2.2. Upravljanje odnosima s medijima	12
3. MEĐUDRŽAVNI ODNOSI	14
3.1. Javna diplomacija i komunikacija	14
3.2. Predstavljanje država u međunarodnim odnosima	16
3.3. Vrste odnosa među državama	17
4. DIPLOMATSKI PROTOKOL	22
4.1. Zadaća diplomatskog protokola	23
4.2. Zadaća ceremonijala	23
4.3. Uloga protokola i ceremonijala u međunarodnim odnosima	24
5. DIPLOMATSKI MEĐUDRŽAVNI POSJETI	25
5.1. Državni posjet	26
5.2. Tijek posjeta državnog poglavara	27
6. ANALIZA MEDIJSKE POPRAĆENOSTI DOLASKA KINESKOG PREMIJERA U REPUBLIKU HRVATSKU	29
6.1. Cilj istraživanja	29
6.2. Istraživačka pitanja i hipoteze	30
7. ZAKLJUČAK	43
8. POPIS LITERATURE	45
9. POPIS TABLICA	48
10. POPIS GRAFIKONA	48

SAŽETAK

Od svih načina na koji država komunicira s inozemstvom, javna diplomacija ima najviše učinaka na imidž zemlje jer izravno utječe na javno mnijenje u određenoj zemlji a time pridonosi i stvaranju, odnosno promjeni njihove percepcije. Javna diplomacija je vladin proces komuniciranja sa stranim publikama u nastojanju da dovedu do razumijevanja ideja i ideala njene nacije, njenih institucija i kulture, kao i nacionalnih ciljeva i trenutnih politika. Odnosi s inozemstvom smatraju se jednom od najvažnijih državnih funkcija čija je glavna funkcija ostvarenje neotuđivih povlastica vrhovnih državnih tijela. Zbog toga svaka država određuje osobe i tijela odgovorna za međunarodno općenje i predstavljanje države uopće za razvijanje međunarodnih aktivnosti. Protokol i ceremonijal važan su segment državne uprave, posebice u njezinoj zadaći na području međunarodnih odnosa. Budući da su se države, prihvaćanjem pojedinih konvencija, obvezale poštovati konkretna općeprihvaćena načela u međusobnom ophođenju i kako međusobno ophođenje država preko njihovih predstavnika nazivamo diplomacijom, odatle i prihvaćena načela te njihovu primjenu nazivamo diplomatskim protokolom.

Cilj ovoga rada je pokazati spremnost protokola Vlade Republike Hrvatske kod organiziranja događaja na najvišoj državnoj razini. Jednako tako, cilj je pokazati koliku ulogu imaju odnosi s medijima u medijskoj pokrivenosti protokolarnih aktivnosti Banskih dvora na najvišoj državnoj razini. Autorica će kroz metodu studije slučaja obraditi komparaciju analize slučaja – dolazak kineskog premijera u Republiku Hrvatsku, odnosno medijsku popraćenost na Hrvatskoj radio televiziji i RTL televiziji.

Ključne riječi: Kineski premijer, diplomatski protokol, međudržavni odnosi, međudržavni posjeti, odnosi s javnošću, odnosi s medijima

SUMMARY

Of all the ways in which a country communicates abroad, public diplomacy has the greatest effects on the image of the country, as it directly influences public opinion in a particular country and thus contributes to the creation or change of their perception. Public diplomacy is the government's process of communicating with foreign audiences in an effort to bring about an understanding of the ideas and ideals of its nation, its institutions and culture, as well as national goals and current policies. Foreign relations are considered to be one of the most important state functions whose main function is the realization of the inalienable privileges of supreme state bodies. Therefore, each state designates the persons and bodies responsible for international communication and the representation of the country in general for the development of international activities. Protocol and ceremonial are an important segment of state administration, especially in its role in the field of international relations. Since, by adopting certain conventions, States have undertaken to abide by the generally accepted principles of mutual treatment, and how the mutual treatment of States through their representatives is called diplomacy.

The aim of this paper is to show the readiness of the protocol of the Government of the Republic of Croatia in organizing events at the highest state level. Equally, the aim is to show the role of media relations in the media coverage of the Banka Palace protocol activities at the highest state level. Through the case study method, the author will analyze the comparison of the case analysis - the arrival of the Chinese Prime Minister in the Republic of Croatia, or media coverage on Croatian radio and RTL television.

Keywords: *Chinese primeminister, diplomatic protocol, interstate relations, interstate visits, public relations, media relations*

1. UVOD

Visoki državni dužnosnici posjećuju strane zemlje u funkciji održavanja dobrih i kvalitetnih međunarodnih odnosa, te postizanje vlastitih ciljeva. Kroz ovaj rad predstaviti će ulogu državnih posjeta te primjere ceremonijala i diplomatskih protokola pri održavanju državnim posjeta u Republici Hrvatskoj. Svaka država planira sve državne, službene i druge posjete dosta vremena unaprijed i one izvan zemlje i one u zemlji, a sukladno vanjskopolitičkim interesima. Takvo je planiranje potrebno kako iz političkih i gospodarskih, tako i iz financijskih razloga. Svaka država oduvijek teži uspostavljanju što boljih odnosa sa drugim državama pa stoga i teži ostvarivanju što kvalitetnijih dočeka i posjeta. Prilikom državnih posjeta države međusobno razmjenjuju stalna predstavništva.

U Republici Hrvatskoj postoji diplomatski protokol sa funkcijom pružanja pravovremene i kvalitetne potpore radu diplomatskih misija, diplomata i drugih članova misija, prema kojem se svi posjeti i ceremonijali odrađuju, a omogućava kvalitetan i dostojan odnos prema diplomatskim misijama i njihovim članovima. Ovaj rad obradit će teorijske pojmove protokola, diplomatskog protokola i ceremonijala.

1.1. Predmet i cilj rada

Glavni predmet ovog rada jest prijem visokih državnih dužnosnika strane države u Banskim dvorima i Vladi Republike Hrvatske. Cilj ovoga rada je pokazati spremnost protokola Vlade Republike Hrvatske kod organiziranja događaja na najvišoj državnoj razini. Jednako tako, cilj je pokazati koliku ulogu imaju odnosi s medijima u medijskoj pokrivenosti protokolarnih aktivnosti Banskih dvora na najvišoj državnoj razini.

1.2. Metode istraživanja

U drugom dijelu ovog rada predstaviti će istraživanje koje će odraditi metodom studije slučaja. Studija slučaja je vrsta istraživanja koje se koristi dostupnim, odnosno sekundarnim izvorima informacija. Takva metoda bavi se proučavanjem pisanog ili slikovnog materijala i prepoznaje glavne poruke analiziranog sadržaja (Lamza Posavec, 2006:152). Cilj metode studije slučaja je ne samo utvrditi, već i usporediti prepoznate poruke, tj. sadržaj. Konkretno, cilj metode

studije slučaja ovog rada je usporediti popraćenost događaja - dolaska kineskog premijera u Republiku Hrvatsku, na Hrvatskoj radio televiziji i RTL televiziji.

1.3. Sadržaj i struktura rada

Ovaj diplomski rad sastoji se od sedam glavnih poglavlja. Prvo poglavlje je uvodno te donosi pregled predmeta i cilja rada te istraživanja. Drugo poglavlje donosi kratki uvod u pojam odnosa s javnostima i odnosa s medijima te pobliže definira upravljanje odnosima s medijima. Pojam međudržavnih odnosa obrađen je u trećem poglavlju te govori o predstavljanju država u međunarodnim odnosima i vrstama odnosa među državama. Četvrto poglavlje definira pojam diplomatskog protokola i objašnjava zadaću diplomatskog protokola u međunarodnim odnosima. U petom poglavlju pobliže su definirani diplomatski međudržavni odnosi u kojem se govori o vrstama posjeta, te se detaljnije definira protokol državnog posjeta. Šesto poglavlje donosi analizu medijske popraćenosti posjeta kineskog premijera Republike Hrvatske, što je i glavna tema ovog diplomskog rada. Analiza je podijeljena na nekoliko potpoglavlja, dok je u posljednjem iznesena i rasprava dobivenih rezultata. Zaključak je obrađen u sedmom poglavlju, a nakon slijedi popis korištene literature i popis tablica i grafikona.

2. ODNOSI S JAVNOSTIMA I ODNOSI S MEDIJIMA

U literaturi postoji više od 600 citiranih definicija odnosa s javnošću. Prema britanskom Institutu za odnose s javnošću, odnosi s javnošću „predstavljaju promišljeni, planirani i kontinuirani napor za uspostavljanje i održavanje zajedničkog razumijevanja između organizacije i njezine javnosti”, a bit odnosa s javnošću je „u praksi, kao planiranom i kontinuiranom naporu za uspostavljanje i održavanje dobrog glasa i obostranog razumijevanja između organizacije i javnosti” (Stone, 1995:4). Drugim riječima, odnosi s javnošću predstavljaju „izgradnju dobrih odnosa poduzeća s različitim dijelovima javnosti putem postizanja povoljnog publiciteta, izgradnje dobrog korporacijskog imidža i rješavanja ili sprječavanja pojave nepovoljnih glasina, priča i događaja” (Kotler, Armstrong, 1993:436).

Brojnim dostupnim definicijama zajedničke su sljedeće značajke odnosa s javnošću: provode planirani i kontinuirani program kao dio upravljanja organizacijom, bave se odnosima između organizacije i njezinih javnosti, prate svijest, stavove, mišljenja i ponašanja unutar i izvan organizacije, analiziraju učinke koje politika, postupci i aktivnosti organizacije mogu imati u javnosti, usklađuju politiku, postupke i aktivnosti za koje utvrde da su u sukobu s javnim interesom i opstankom organizacije, savjetuju upravu organizacije o pitanjima koja mogu biti korisna i za organizaciju i za njezine javnosti, uspostavljaju i održavaju dvosmjernu komunikaciju između organizacije i njezinih javnosti, stvaraju specifične promjene u svijesti, stavovima, mišljenjima i ponašanju unutar i izvan organizacije, a njihov rezultat su novi ili očuvani odnosi između organizacije i njezinih javnosti (Cutlip, 2003:4).

Dakle, zahvaljujući odnosima s javnošću, organizacija uspostavlja i održava uzajamno korisne odnose i komunikaciju s različitim javnostima. Jasno je da organizacija to čini iz sebičnih razloga, budući da o kvaliteti tih odnosa ovisi njezin uspjeh ili neuspjeh na tržištu ili u društvu. Međutim, zahvaljujući djelovanju odnosa s javnošću koristi imaju i javnosti koje tako dobivaju kvalitetnog partnera u komunikacijskom procesu, ali i cjelokupni sustav javnoga komuniciranja, budući da stručnjaci koji se bave odnosima s javnošću pridonose profesionalizaciji i učinkovitosti toga procesa.

Profesionalizacija se očituje u načinu pakiranja i plasiranja poruka, odnosno stvaranju preduvjeta za dostupnost informacija, usklađivanju poruka s medijskim tehnologijama i prirodom medija (kao kanalima) te poticanju i upravljanju komuniciranjem u organizaciji i

između organizacije i javnosti, odnosno između organizacije i medija, kao često ključne javnosti. Drugim riječima, zahvaljujući kvalitetnom djelovanju odnosa s javnošću, organizacija (subjekt) ima sve preduvjete za učinkovitu (profesionalnu) komunikaciju s okolinom, mediji kao kreatori i prijenosnici informacija dobivaju kvalitetan izvor informacija, a javnost dobiva zastupnika i promicatelja svojih interesa u organizaciji i prema njoj (pravo na informaciju i javnu raspravu, transparentnost funkcioniranja na tržištu ili u društvu). (Skoko, 2004:122).

2.1. Odnosi s medijima

Upravljanje odnosima s javnošću bavi se praćenjem organizacije u svim njezinim odnosima s važnim dionicima, otkrivanjem međusobnih ovisnosti i uspostavljanjem i održavanjem dugoročnih, korektnih i uzajamno korisnih odnosa. Dionici su svi oni subjekti koji su u nekakvu odnosu s organizacijom, a to su prije svega njezini zaposlenici, kupci ili klijenti, distributeri, dobavljači, vlasnici i financijeri te konkurenti na tržištu. Nadalje, u dionike ulaze i državne strukture (vlada, parlament, regionalna i lokalna zajednica, državna administracija) te politički subjekti (npr. stranke). Za komunikaciju sa svojim dionicima organizacija se koristi medijima na dva načina: zakupljuju i određeni medijski prostor u svrhu oglašavanja ili interakcijom s novinarima na njihovu ili svoju inicijativu.

S obzirom na to da ni novinari nisu samo pasivni prenositelji informacija o organizaciji nego mislio onome o komu ili čemu izvještavaju, njihova je djelatnost određena zakonskim i etičkim normama. Kao što, po svojoj funkciji, imaju pravo tražiti informacije, sami ih otkrivati i prenositi u javnost, tako su istodobno dužni to raditi poštujuci i određena pravila (Veričić, 2004:62).

Organizacije komuniciraju sa svojim javnostima posredstvom medija pa su odnosi s medijima izrazito bitna kategorija odnosa s javnošću. To je dvostrani proces u kojem mediji prate aktivnosti organizacija te o njima informiraju javnost, a praktičari za odnose s javnošću pružaju medijima mnoštvo kvalitetnih i pravovremenih informacija. Koliko neka organizacija ulaže u odnose s medijima, toliko od njih i dobiva. Za izgradnju pozitivnog ugleda organizacije trebaju punu pažnju posvetiti strukturi procesa komuniciranja s medijima, kvaliteti izvedbe, vjerodostojnosti informacija i profesionalizmu stručnjaka za odnose s javnošću.

Malo je organizacija koje surađuju sa svim medijima. Ukoliko je javnost s kojom organizacija želi komunicirati ona koja je i publika određenih medija, emisija ili portala, onda se

odnosi s medijima svode na suradnju s tim određenim redakcijama, urednicima i novinarima. Alati koje koriste praktičari za odnose s javnošću u odnosima s medijima su najave i priopćenja za medije, materijali za medije kao što je interaktivni press kit, konferencije za medije, neformalni sastanci, brifinzi, intervjui, izjave, video materijali, press centri na službenim web stranicama, istraživanja i drugo.

2.2. Upravljanje odnosima s medijima

Svaka organizacija mora upravljanje odnosima s medijima prilagoditi svojim potrebama, a kako bi te potrebe prepoznala potreban joj je netko tko će ih znati uočiti i cijiniti. Mora se osigurati pravodobno i primjereno odgovaranje na novinarska pitanja, te biti spreman na odnose s medijima u kriznim situacijama. Kako bismo vodili uspješne odnose s medijima, moramo razumjeti narav novinarskog posla.

Novinari posreduju između organizacije i njezinog društvenog okoliša no oni nisu nijemi promatrači. Mnogi čelnici preziru masovne medije, ali najvažniji svjetski vođe dan započinju pregledom dnevnih novosti jer u njima se nalaze priče o drugim važnim ljudima. Ako ih ne znamo, ne možemo ići u korak s njima. Podcjenjivanje medija skupo se plaća i zato odnosi s novinarima uvijek moraju biti korektni.

Odnosi s medijima su u tehničkom smislu djelatnost koja nastoji stvoriti što povoljniju sliku, odnosno imidž poduzeća. Odnosi s medijima kao filozofija su djelatnost usmjerena na stvaranje i održavanje transparentnosti i javnosti rada organizacije kroz aktivno pružanje informacija. Krajnje je neprilično kada se netko tko se popeo visoko na društvenoj ljestvici žali da mu novinari ne daju mira – novinari su plaćeni da nadziru sve izvore i nosioce društvene, gospodarske i političke moći.

Prema Sviličiću (2013:203), „kada govorimo o odnosima s javnošću, obično podrazumijevamo proces izgradnje društvene odgovornosti kroz harmonizaciju informacija koje komuniciramo prema „van“ u suglasju s očekivanim imidžom koji neka tvrtka ili institucija već ima u javnosti, a s ciljem podizanja interesa javnosti za naš proces, proizvod ili uslugu“. Osobe koje se bave odnosima s javnošću posebno posvećuju pažnju na stvaranje pozitivnog imidža. U to ulazi širok spektar poslova kao što su brendiranje, ali i upravljanje kriznim situacijama, odnosno krizno komuniciranje, lobiranje, upravljanje sponzorstvima te odnos s medijima. Uz

pojam odnosa s javnošću vežemo i pojam publicitet, odnosno „pojavnost određene organizacije ili pojedincima u masovnim medijima u segmentima pozitivne javne percepcije“ (Sviličić, 2013:203).

3. MEĐUDRŽAVNI ODNOSI

Od svih načina na koji država komunicira s inozemstvom, javna diplomacija ima najviše učinaka na imidž zemlje, jer izravno utječe na javno mnijenje u određenoj zemlji a time pridonosi i stvaranju, odnosno promjeni njihove percepcije.

Prema Skoko (2012:126), javna diplomacija termin je koji se pojavljuje šezdesetih godina prošlog stoljeća u SAD-u a u kontekstu međunarodnih odnosa vrlo često se poistovjećuje s odnosima s javnošću države. Dio teoretičara drži kako je javna diplomacija eufemizam za državnu propagandu, budući da se njome pojedine države i nacije žele predstaviti u boljem svjetlu. Međutim, ideja javne diplomacije stvorena je zbog promjena koje su u moderni svijet unijeli brzi globalni mediji, masovna demokracija i transparentnost te potrebe da vlade svoju politiku prezentiraju cjelokupnoj populaciji, a ne samo pojedincima i drugim vladama. Uz to, vlade promovirajući primjerice ulaganja ili turizam moraju koristiti najsofisticiranija komunikacijska i promotivna sredstva, poput komercijalnog marketinga, jer multinacionalne korporacije dobivaju snagu država a oba područja se natječu za sličan udio potrošača u istim zemljama.

3.1. Javna diplomacija i komunikacija

Javna diplomacija je vladin proces komuniciranja sa stranim publikama u nastojanju da dovedu do razumijevanja ideja i ideala njene nacije, njenih institucija i kulture, kao i nacionalnih ciljeva i trenutnih politika. Berridge (2004:59) javnu diplomaciju poistovjećuje s propagandom, koju provode ili poduzimaju diplomati, odnosno ured za informiranje ili odjel za tisak i informiranje veleposlanstva. Kaže kako im je osnovni zadatak osigurati „udarnim vijestima“ što bolju vrtnju, odnosno upravljati vijestima od njihova interesa.

Glavni instrumenti kojima se koristi javna diplomacija jesu mediji - osobito radio i televizija, filmovi, knjige, brošure, magazini, kulturna, znanstvena i obrazovna razmjena, ali i dijalog s određenim ciljnim skupinama, navodi Vrabec-Mojzeš (2008:325). Dok standardna diplomacija podrazumijeva međusobnu komunikaciju dužnosnika različitih vlada međusobno ili s dužnosnicima međunarodnih organizacija, javna se diplomacija nastoji fokusirati na modalitete prema kojima država, odnosno vlada komunicira s građanima drugih država, odnosno određenim

skupinama, kao što su novinari, gospodarstvenici, kreatori javnog mišljenja, predstavnici nevladinih udruga i sl., smatra Skoko (2012:129). Za razliku od tradicionalne diplomacije koja je uglavnom bila tajna, javna diplomacija se događa u realnom vremenu, pred milijunskim auditorijem i koristi sredstva masovnog komuniciranja. Ne bazira se isključivo na promociji vlastite politike i političkih interesa već i na promociji kulture, nacionalnih vrijednosti, načina života i svega što bi moglo pridonijeti kvalitetnijem informiranju, boljoj percepciji te ostvarenju vanjskopolitičkih ciljeva. Cilj javne diplomacije je razvijati i njegovati željeni imidž nacije, odnosno države stvarajući plodno tlo i razumijevanje između nacija i naroda. Stoga se u svojoj realizaciji ne temelji samo na diplomatskim vještinama, već i na učinkovitoj medijskoj, kulturnoj i drugim strategijama.

Pojačani razvitak sredstava komunikacija započinje od sredine 19. stoljeća, kada su već izumi brzog i potom radija izazvali velike promjene u načinu diplomatskog rada, a osobito ekspanzija krajem 20. i početkom 21. stoljeća. Razdoblje od kraja 20. stoljeća može se nazvati i komunikacijskom odnosno informatičkom revolucijom koja je pokrenula proces svjetske globalizacije. Nagli razvitak informatičke tehnologije, brzina prijenosa informacija i brojnost raspoloživih izvora, kao i pojava novih medija, odražavaju se i na diplomaciju, koja u velikoj mjeri svoje djelovanje zasniva na informiranju i komuniciranju. Također, diplomatski rad uključuje i promidžbu svoje države, bilo prema državi primateljici u bilateralnoj diplomaciji ili na širem svjetskom području u multilateralnoj diplomaciji (Berković, 2006:82).

Vrabec-Mojzeš u svom radu navode pitanje Jana Melissena-*zašto je javna sfera postala tako važna u diplomaciji*; slikovito je opisao brzinu i dubinu promjena koje su se dogodile na planu masovnih komunikacija od polovice prošloga stoljeća. Kao primjer uzeo je sastanak na najvišoj svjetskoj razini, onaj u Jalti 1945. godine, na kojem su se našli najmoćniji državnici svijeta: Roosevelt, Churchill i Staljin. Oni su tamo raspravljali o budućnosti svijeta – no, javnost nije o tome znala ništa. O zaključcima velikih vođa bili su obaviješteni poslije – kad se svaki od njih vratio u svoju zemlju i procijenio što bi i koliko trebalo otkriti (Vrabec-Mojzeš, 2004:81). To je danas nezamislivo. S velikih multilateralnih sastanaka svjetskih državnika izvještavaju tisuće novinara, a svaki takav *summit* nerijetko prate i masovni prosvjedi antiglobalista, zelenih i sličnih pokreta. Diplomati i političari sve su više izloženi javnosti, ali je i javnost sve više aktivan dio međunarodne politike.

3.2. Predstavljanje država u međunarodnim odnosima

U radu Poslovna znanja u funkciji razvoja: gospodarska diplomacija u Republici Hrvatskoj, Bilandžić i Barun (2013:117) smatraju da se međunarodni odnosi s znanstvenog i s praktičnog pristupa, dijele na dva temeljna područja: političko i ekonomsko. „U oba slučaja njihov središnji sadržaj su međudržavni odnosi, odnosi između različitih subjekata međunarodnih odnosa, faktori koji utječu na ponašanje međunarodnih subjekata te zakonitosti djelovanja u međunarodnom poretku“ (Bilandžić, Braun, 2013:79). Pod subjektima međunarodnih odnosa smatraju se države, međunarodne vladine i nevladine organizacije, politički pokreti međunarodnog karaktera, međunarodna poduzeća, crkve i religijski pokreti, razne profesionalne međunarodne organizacije, nacije, grupe ljudi, ali i čovjek pojedinac.

Međunarodni odnosi su društveni odnosi koji ostvaruju svoje interese kroz komunikaciju subjekata. „Oni podrazumijevaju aktivnost ekonomskih subjekata čiji odnosi proizlaze iz odnosa proizvodnje, razmjene i potrošnje materijalnih dobara i usluga u međunarodnom ekonomskom prostoru. U takvom svjetskom međunarodnom ekonomskom poretku svaki sudionik ima za cilj ostvarivanje vlastitih interesa i ciljeva izabirući različite načine i sredstva komunikacije. Jedan od načina komuniciranja jest diplomacija te njezina moderna forma koja se u literaturi sve češće javlja pod nazivom gospodarska/ekonomska diplomacija“ (Bilandžić, Braun, 2013:79). Odnosi s inozemstvom smatraju se jednom od najvažnijih državnih funkcija čija je glavna funkcija ostvarenje neotuđivih povlastica vrhovnih državnih tijela. Zbog toga svaka država određuje osobe i tijela odgovorna za međunarodno općenje i predstavljanje države uopće za razvijanje međunarodnih aktivnosti.

Goral (2015:144) izdvaja kako „države-nacije kroz kulturnu diplomaciju prije svega nastoje predstaviti svoju nacionalnu kulturu, koju promatramo kao „cjelokupan način života” nacije koji državne vlasti instrumentaliziraju radi vanjskopolitičkog predstavljanja.“ Kako bi to postigle, koriste se sadržajem koji je nastao unutar raznih kulturnih djelatnosti koje pritom omogućuju daljnju komunikaciju s pripadnicima drugih kultura. Nadalje, države-nacije naglasak stavljaju na posebnost nacionalne kulture, a kako bi se ostvarila međunarodna suradnja, sadržaj će se preusmjeriti na izgradnju novih i različitih sadržaja.

Mikolić (2002:2) često navodi kako, u suvremenoj državi, u skladu s općepriznatom doktrinom međunarodnog prava, zastupanje i međunarodno predstavljanje pripadaju poglavaru

države koji za to ne treba nikakvu punomoć, već to odrađuje u okvirima koje određuje Ustav svake zemlje. Obično Ustav povjerava poglavaru države da imenuje i prima državne predstavnike, izdaje punomoći za sklapanje najvažnijih međunarodnih ugovora i sporazuma, za ratificiranje i otkazivanje međunarodnih ugovora te objavljuje rat i sklapa mir. Državu, uz poglavara, predstavljaju i predsjednik vlade ili premijer i ministar vanjskih poslova. Ministru vanjskih poslova, kao svojevrsnoj sponi između države i drugih država, pripadaju funkcije i ovlasti koje se razlikuju od države do države ovisno o političkom ustroju istoimene države.

Nadalje, Mikolić (2002:4) nastavlja kako je potrebna suglasnost na obje strane da bi došlo do uspostave diplomatskih odnosa između dvije države. Tu suglasnost države potvrđuju pisanim načinom koji može biti: sporazumom, razmjenom nota i razmjenom zajedničkih pisanih izjava. Tom se prigodom utvrđuje razina diplomatskih predstavništava, razred voditelja odnosno šefa tih predstavništava. Uobičajena razina je veleposlanstvo (ambasada), a razred šefa veleposlanik (ambasador). Kategorija poslanstva danas se gotovo izgubila pa države otvaraju veleposlanstva koja vode veleposlanici ili stalni otpravnici poslova, pišu Wood i Serres (2004:38).

3.3. Vrste odnosa među državama

Feltham (1996:1) napominje kako je glavna zadaća svake države u odnosima prema drugim državama „usmjeravati i utjecati na te odnose kako bi ostvarila vlastiti maksimalni dobitak“. Isto tako, država je odgovorna za provođenje politike prema drugim državama, ali i za odnos između država u cilju svjetskog sklada, odnosno u cilju sprečavanja ratova. Feltham (1966:1) također navodi kako je „oblikovanje vanjske politike jedan od vidova ukupne državne politike i zadaća političara. Vođenje međunarodnih odnosa i usklađivanje različitih prioriteta vanjske politike zadaće je diplomata“. Povijest međunarodne politike i diplomacije upozorava na niz karakterističnih odnosa koji su duže ili kraće vrijeme vladali između pojedinih država ili skupine država prema drugoj skupini država.

Za suvremenu generaciju možda je najbolji primjer gotovo kolektivni izolacionistički pa čak i neprijateljski odnos arapskih i drugih muslimanskih država spram Izraela ili pak hladni i antagonistički odnosi zemalja članica NATO-a spram zemalja članica Varšavskog ugovora sve do njegova raspada, odnosno do raspada takozvanog Sovjetskog bloka zemalja s bivšim SSSR-om na čelu. Ti su odnosi davali neimenovanu intonaciju i u svakodnevnom komuniciranju

političkih i diplomatskih čimbenika predstavnika tih država. Među zemljama koje nemaju diplomatske odnose ili među kojima vladaju neprijateljska raspoloženja gotovo da i ne postoji redovno komuniciranje, nego se ono najčešće obavlja preko posrednika, napominje Mikolić (2002:10). Sukladno tome, lako je uočiti da diplomatski odnosi među državama daju odgovarajući ton i formulaciju u svakidašnjem diplomatskom dopisivanju, kao i u organizaciji državnih, službenih i privatnih posjeta. Ti odnosi dobivaju i formalni naziv koji najsažetije i najrječitije iskazuju njegovu narav kao saveznički, dobrosusjedski, srdačni, prijateljski, normalni ili korektni, ravnodušni, hladni i napeti odnosi.

3.4. Uloga medija u suvremenim međunarodnim odnosima

Međunarodna politika je bazirana na ideji stalnog pokušaja da se utječe na države i druge njene sve brojnije aktere (uz dosadašnje najčešće zanemarivanje većine učesnika od strane dominantnih država i međunarodnih institucija). Ona je bazirana na donošenju odluka u međunarodnim poslovima i državni lideri, ministri i vladajuće partije, kao i drugi sve brojniji akteri u ovom polju su sve više prisiljeni da vode računa o javnom konsenzusu, posebno kad poduzimaju određene akcije u međunarodnoj politici, piše Vočkić-Avgadić (2009:64). Iako je globalizacija razbila brojne ograde koje su postojale u prošlosti, „zid prema nepoželjnim”, ta pozicija dominantnosti i dalje je prisutna u međunarodnim odnosima. Dakle, za razliku od klasične diplomacije, koja se pretežito koristila tajnom diplomacijom, odnosi s javnošću važan su dio djelovanja suvremene diplomacije, koja se služi promidžbom kako bi u državi primateljici ili na razini multilateralne diplomacije, predočila drugim stranama kulturna, gospodarska i druga obilježja vlastite države s ciljem postizanja njezinog što boljeg imidža. Berković (2006:187) navodi kako je „dobar imidž važan za dobivanje naklonosti za ostvarivanje određenih programa odnosno ostvarenje političkih, kulturnih, gospodarskih i drugih ciljeva u međunarodnim odnosima. Ova djelatnost posebice dobiva na važnosti u uvjetima procesa globalizacije, kada se informatičkim napretkom i gospodarskom liberalizacijom i povezanošću, nastoji nametati jednoobrazno ponašanje i mjerila vrijednosti, a kao odgovor na taj proces sve je prisutnija tendencija zaštite i naglašavanja vlastitog kulturnog identiteta.“ Zaključuje da je od izuzetne važnosti sposobnost osobe da prikupi važne informacije te da ih analizira te dostavi sadržaj koji je relevantan za tu određenu temu.

Najvažniju ulogu u suvremenoj promidžbi imaju mediji, kako pisani, tako i elektronski, koji u velikoj mjeri utječu na stvaranje javnog mijenja, koje onda utječe na formiranje stavova i odluka političkih struktura. Mediji, posebice elektronski, omogućuju najbrži i optimalni pristup javnosti. Osobito najnovija tehnologija dovodi do iznimno brzog prijenosa informacija i veza, odstranjujući prostorne i vremenske razlike, integrirajući cijeli svijet u jedinstven informativni prostor. Berković (2008:188) izdvaja kako je „jedna od važnih zadaća diplomatskog predstavništva da redovito prati izvješćivanje medija države primateljice, osobito u odnosu na teme koje se odnose na državu šiljateljicu, te da o tome povremeno ili po potrebi izvještava mjerodavna tijela u svojoj zemlji“.

Mediji su kompleksni pojam koji označava sustave javnog informiranja, koji služe za raspršivanje (diseminaciju) vijesti i audio-vizualnih sadržaja u svrhu informiranja, obrazovanja i zabave najširih slojeva stanovništva. Prema Zakonu o medijima mediji su: novine i drugi tisak, radijski i televizijski programi, programi novinskih agencija, elektroničke publikacije, teletext i ostali oblici dnevnog ili periodičnog objavljivanja urednički oblikovanih programskih sadržaja prijenosom zapisa, glasa, zvuka ili slike (NN 59/04,84/11,81/13).

Masovni mediji sastavni su dio modernog društva, ističe Baskin (1997:198). Mediji su tvrtke koje se bave prikupljanjem, obradom i plasiranjem informacija i oni nas dovode u dodir sa svijetom koji je izvan našeg neposrednog dodira. Masovni mediji imaju iznimno važnu ulogu u oblikovanju naših mišljenja i percepcija, što se osobito odnosi na događaje o kojima ne znamo mnogo. I dok nam masovni mediji prikazuju pojednostavljene i uređene verzije događaja u našem kompleksnom i dinamičnom svijetu, istovremeno nam daju osjećaj sudjelovanja i razumijevanja. Medije možemo promatrati kroz dvije funkcije. Mediji su javnost. To im je jedna od funkcija. Druga funkcija medija je da su „materijalni supstrat pomoću kojeg se informacije posreduju u komunikacijskom kanalu“ (Sapnunar, 2000:104). Promatramo li medije kao kanal za posredovanje poruka i informacija, uglavnom mislimo na masovne medije ili medije masovnog komuniciranja. Drugim riječima, masovni mediji kanali su preko kojih se emitiraju poruke i informacije masovnoj publici, dijelimo ih na: elektroničke medije, tiskane medije i nove medije.

U djelu „Odnosi s javnošću“ autora S. Cutlip, G. Broom i A. Center (2007:7) kao glavni medij za komunikaciju navode se tiskane publikacije. Cilj takvih medija je prenositi informacije o poslovnoj djelatnosti te zaposlenicima dostaviti informacije potrebne da bi mogli uspješno obavljati svoje zadaće, kako bi pružali podršku zaposlenicima da unaprijede organizacije te da

im oda priznanja. Autori navode kako se u tiskane publikacije ubrajaju organizacijske publikacije, pisma, umeci, privici, tiskani govori, sažetci stajališta i oglasne ploče. Izgovorene riječi kao oblici komunikacije mijenjaju i poboljšavaju tradicionalnu komunikaciju „licem u lice“. U tu vrstu unutarnjih medija ubrajaju se sastanci, govori i glasine. Slike i riječi spadaju u novu tehnologiju koja je proširila raspon mogućnosti komunikacije, te ubrzala proces distribucije. U taj kanal komunikacije spadaju: telekonferencije, televizija zatvorenog kruga, videoprezentacije i filmske prezentacije, dijapozitivi, izložci i eksponenti, kako navodi Tomić (2008:364). Javno informiranje i komuniciranje ovise i o umješnosti korištenja tehničkih sredstava, spremnosti i profesionalnoj pripremljenosti onih koji rade u procesima informiranja i komuniciranja, kao i od spremnosti i pripremljenosti javnosti da se koristi tehničkim sredstvima i sadržajem javnog informiranja i komuniciranja. Medije se uobičajeno dijeli na elektronske i tiskane medije. Kod elektronskih medija najveći utjecaj ima televizija, kao najpotpuniji način prenošenja informacija i poruka, odnosno televizija uključuje i sliku i ton i brzinu. To je naj sugestivniji i najrašireniji medij u svijetu, smatra Berković (2006:81).

Televizija je najjači masovni medij današnjice jer se u televiziji za razliku od ostalih medija sjedinjuje tekst, zvuk, slika i pokret pa se za nju može reći da ujedinjuje sve prednosti ostalih medija. Posredovanjem televizije pamćenje propagandnih poruka znatno je veće nego pomoću ostalih medija. Za televiziju veoma je važno da poruke budu jasne, kreativne te da imaju snažan karakter. Također je od iznimne važnosti je vrijeme emitiranja poruke te područje na kojem se prikazuje. Danas na tržištu informacija kolaju milijuni svakojakih informacija. Zato nije dovoljno reći kako je od svega najvažnije biti dobro informiran, jer je tržište puno nedostatnih i kvarnih informacija. Znajući za to činjenicu glasnogovornici trebaju biti dobri selektori i u svojim nastupima pred javnošću trebaju davati setove što operabilnijih informacija. Glasnogovornik, osim što vodi računa o načelu istinitosti informacija, on vodi računa o tome da njegova prezentacija informacija bude optimalna. Komunikacijska kompetencija pretpostavlja retorička znanja i vještine u komuniciranju s medijima i masama. Dok se prva kompetencija glasnogovornika svodi na uočavanje, razabiranje i prezentiranje istinitih informacija, komunikacijska se kompetencija brine za optimalizaciju „prometne vrijednosti informacija“, piše Sapunar (2000:115).

Komunikacija odnosa s javnošću jedan je od natjecatelja koji se bore za pozornost javnosti u okolini pretrpanoj porukama. Prva zadaća je pridobivanje pažnje ciljane publike. Druga zadaća je

poticanje interesa za sadržaj poruke. Treća zadaća je osnažiti želju i namjeru da se reagira u smislu poruke. Četvrta zadaća je usmjeriti postupke onih koji se ponašaju u skladu s porukom (Cutlip i dr., 2000:72).

Posao glasnogovornika zahtijeva održavanje uravnoteženog odnosa s mnogim ljudima, s dužnosnikom kojeg zastupa, službenicima, ostatkom administracije te s novinarima. Glasnogovornik također mora biti vidljiv umjesto svojega šefa, kada je to poželjno, odnosno ostati u njegovoj pozadini kada se šef nađe na medijskoj pozornici. I kod određenog broja diplomatskih predstavništava postoji potreba da se odredi posebna osoba čija je osnovna zadaća promidžbeno djelovanje odnosno baviti se poslovima komuniciranja s javnošću i medijima. Pojedine države također takvu djelatnost provode posredstvom posebnih kulturno-informativnih središta i ustanova u inozemstvu. Međutim, svaki diplomatski predstavnik mora raditi na pozitivnoj promidžbi svoje zemlje jer to predstavlja jednu od temeljnih zadaća u obavljanju diplomatskih dužnosti. Dakle, diplomat mora biti osposobljen za kvalitetno medijsko predstavljanje, kako na domaćoj, tako i na međunarodnoj razini. Na domaćoj razini (državnoj razini) diplomat treba objašnjavati i argumentirati vanjsku politiku svoje zemlje, kako bi se stvaralo razumijevanje i potpora domaće javnosti takvoj vanjskoj politici, dok na međunarodnoj razini diplomat treba koristiti svaku odgovarajuću prigodu za afirmacijom svoje zemlje i stvaranja o njoj povoljnog dojma u stranoj javnosti i relevantnim strukama.

Da bi se moglo uspješno promidžbeno djelovati i uspješno kontaktirati s medijima i javnošću, potrebno je, između ostalog, dobro poznavati medijske i ukupne prilike u državi primateljici, utvrditi predodžbe koje u državi primateljici prevladavaju o državi šiljateljici, utvrditi najbolje načine komuniciranja te predstaviti odgovarajuće informacije prema određenim društvenim skupinama. Osobito su, kao primateljici informacije i poruka, bitni oni dijelovi društva koji još nemaju definirano mišljenje prema stranoj državi u čiju korist se promidžbeno nastupa, dakle oni još neopredijeljeni koje se može pridobiti kao buduće simpatizere. Također, golema količina i konkurentnost dnevnih informacija i izvora koji ih plasiraju, dovode do zaključka da informacije treba ciljano dostaviti na određene adrese. Berković (2006:92) ističe kako treba iskoristiti samo istinite informacije jer samo takve mogu biti vjerodostojne, te iste plasirati pravodobno, jer inače može doći do raznih špekulacija i mistifikacija pitanja koja su predmet interesa javnosti, a koje je ona teško demantirati i ispraviti.

4. DIPLOMATSKI PROTOKOL

Radovan Vukadinović u knjizi Međunarodni politički odnosi diplomaciju definira kao društvenu djelatnost s odgovarajućom organizacijom kojoj je glavna namjera predstavljanje države u međunarodnim odnosima i rad na ostvarivanju vanjskopoličkih ciljeva države mirnim sredstvima (Vukadinović, 2004:180). Diplomaciju se može svrstati među najstarije društvene djelatnosti. Kao jedan od načina zadovoljavanja nacionalnih interesa, ali i kao sredstvo sporazumnog rješavanja problema, smatra se najstarijim oblikom suradnje među državama (Bilandžić, Barun, 2013:80). U diplomatskom rječniku izraz protokol ima više značenja, smatra Nick (1999:226):

- zapisnik,
- međunarodni ugovor (obično sklopljen u jednostavnijem obliku i u pomoćnoj funkciji uz neki drugi osnovni ugovor),
- konzula u izvršenju konzularne funkcije notara,
- skup pravila i običaja o ponašanju u međudržavnim odnosima.

Protokol i ceremonijal važan su segment državne uprave, posebice u njezinoj zadaći na području međunarodnih odnosa. Budući da su se države, prihvaćanjem pojedinih konvencija, obvezale poštovati konkretna općeprihvaćena načela u međusobnom ophođenju i kako međusobno ophođenje država preko njihovih predstavnika nazivamo diplomacijom, odatle i prihvaćena načela te njihovu primjenu nazivamo diplomatskim protokolom. Riječ protokol potječe iz grčke riječi koja označava vrpcu, tj. pečat koji se lijepio na dokument kao dokaz njegove izvornosti (Mikolić, 2002:12). Iz te riječi izveden je glagol „protokolirati“ koji označava radnju uveza dokumenta u knjigu, odnosno „protokol“. Mikolić (2002:12) dalje objašnjava kako se protokol u stručnoj literaturi naziva i sporazumom ili zbirkom pravila ponašanja država i onih koji predstavljaju spomenutu državu. Takve protokolarne i ceremonijalne norme u državi su jedinstvene i obično ih objavljuje poglavar države posebnim dekretom. Dakako, nakon njihova usklađivanja s drugim relevantnim državnim čimbenicima. Nakon toga ni poglavar države ne bi trebao kršiti propisane norme ili zahtijevati njihovu improviziranu promjenu.

4.1. Zadaća diplomatskog protokola

Zadaća diplomatskog protokola je mnogostruka i vrlo složena. Upravo zbog stupnja složenosti svaka država, obično pri ministarstvu vanjskih poslova, ima protokol kao instituciju u kojoj rade profesionalni diplomati. Tvrdi se da je protokol najrafiniranija i najsuptilnija diplomacija. Na toj je definiciji inzistirao zadnji ministar za vanjske poslove bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije Budimir Lončar (Trajkovski, 1990: 108). Zadaća je protokola:

- rješavanje svih pitanja reda prvenstva,
- rješavanje pitanja ceremonijala i etikecije,
- rješavanje pitanja organizacije sadržava i ceremonijala događaja ili u događaju kojemu pribiva poglavar države, predsjednik vlade ili ministar vanjskih poslova za vrijeme službenih posjeta visokih državnih dužnosnika iz inozemstva, ali i događaja u zemlji koji su od nacionalnog interesa,
- provođenje mjera primanja, boravka, ispraćanja stranih državnih dužnosnika, kao i stranih veleposlanika,
- ažuriranje diplomatske liste,
- rješavanje pitanja iz područja povlastica, imuniteta i carinskih olakšica,
- vođenje dosjea stranih kandidata za nacionalna odličja i priprema privola za strana odličja nacionalnih kandidatima,
- priprema i slanje notifikacija, vjerodajnica, opozivnih pisama, pisama imenovanja i egzekviture,
- briga o pošiljanju ugovora, konvencija i ratifikacijskih instrumenata

4.2. Zadaća ceremonijala

Od završetka Drugog svjetskog rata do danas, posebice sa započetim intenzivnijim procesom globalizacije, ceremonijal, kao sastavni dio općeg protokola, ubrzano gubi na svom blještavilu, posebice glede vojnih počasti. Ceremonijal inače nema propisane međunarodne forme i norme, nego ga u svakoj zemlji propisuju poglavar države ili vlada imajući na umu međunarodnu praksu. Zbog toga se obredi za pojedine prigode razlikuju od zemlje do zemlje.

No, bitno je da tako propisani obredi budu u cjelini jednako primjenjivani u počast svakog stranog partnera. Posebice se vodi računa u odavanju jednakih počasti poglavarima država, predsjednicima vlada, ministrima vanjskih poslova i veleposlasticima. Za međunarodne odnose bitnije je kako se oni i prema kome primjenjuju (Mikolić, 2002:13). „U ceremonijalne se norme ubraja i red prvenstva u redosljediu različitih ili istih rangova. Tijekom 19. stoljeća prihvaćeno je načelo jednakosti svih država bez obzira na njihovu veličinu i moć, pa je prihvaćen abecedni red prvenstva i to na jeziku zemlje primateljice“ (Mikolić, 2002:13). Uobičajeno je pravilo da se koristi načelo engleske ili francuske abecede, a postoji i mogućnost načela senioriteta, tj. starosti. U tom slučaju bi se red povjerenstva poredao po dužini obnašanja dužnosti od datuma preuzimanja iste. Ceremonijal glede reda prvenstva koristi i zakon desnog i zakon blizine u odnosu prema osobi s najvišim rangom na nekoj svečanosti, u odnosu prema domaćinu i slično. Mikolić (2002:13) dalje objašnjava kako prema zakonu desnog, počasnog gosta, se uvijek smješta desno od domaćina ili od osobe najvišeg ranga. Zakon blizine se najčešće koristi kada se osobe kreću u koloni tako da je prvi po redu prvenstva uvijek iza osobe najvišeg ranga. Ako je najniži rang prvi u koloni, tada je redosljed obrnut, tj. od najnižeg do najvišeg.

4.3. Uloga protokola i ceremonijala u međunarodnim odnosima

Zadaća ceremonijala i protokola u međunarodnim odnosima vrlo je kompleksna i može biti ispunjena samo u okolnostima društvenog i političkog raspoloženja i u materijalnim uvjetima koji će omogućiti njeno slobodno odvijanje. Nadalje, zadaća ceremonijala je stvoriti ozračje u kojem će se odvijati miroljubiv odnos među suverenim državama. Prema Nicku (1997:221), „pravila koja ravnaju ceremonijalom kodificiraju protokol. Njima se svakom sudioniku u tim odnosima daju počasti, prednosti, povlastice i nepovredivosti na koje ima pravo, pa se tako jamče jednakost i pravo država koje jedna drugoj dopuštaju da se slobodno čuje njihov glas“.

Ceremonijal i protokol nameću uljudnost koja mora prevladavati među ljudima dobrih namjera. Ona predvodi i u pregovorima, pri zaključivanju i u objavljivanju međunarodnih dokumenata. Uljudnost je svagdašnjica u aktivnostima diplomata i konzula. Protokol obuhvaća pravila koja određuju prednost među diplomatima na istom području. U povijesti diplomacije mnogo je truda uloženo dok nisu stvoreni preduvjeti za izbjegavanje nesporazuma i sukoba u tom pogledu.

5. DIPLOMATSKI MEĐUDRŽAVNI POSJETI

Svaka država planira sve državne, službene i druge posjete dosta vremena unaprijed i one izvan zemlje, i one u zemlji, a sukladno vanjskopolitičkim interesima. Takvo je planiranje potrebno kako iz političkih i gospodarskih, tako i iz financijskih razloga. Za službene posjete koje čine čelnici država prihvaćeni su ovi nazivi (Berković, 2006: 62):

- državni posjet (poglavari država)
- službeni posjet (predsjednik vlade i ministri)
- radni posjet (svi rangovi dužnosnika)
- privatni posjet (svi rangovi dužnosnika)

Posjeti parlamenta nazivaju se jednostavno parlamentarnim posjetima i nisu praćeni nikakvim vanjskim počastima uobičajenima za poglavare država ili predsjednika vlada. Usko se držeći teme ovog diplomskog rada, točnije zbog provođenja analize oko dolaska kineskog poglavara u Republiku Hrvatsku, detaljnije ću obraditi pojam državnih posjeta poglavara država.

Prigodom osiguravanja financijskih sredstava za troškove posjeta, valja računati i na neplaniranje, tzv. *ad hoc* posjete u zemlji ili iz zemlje zbog nepredviđenih razloga ili događaja. Ceremonijal dočeka, boravka i ispraćaja određuje svaka država, posebno u skladu sa svojim običajima i mogućnostima. Pri tome je bitno da je ceremonijal jednak za svakog poglavara strane države, dok program posjeta može biti i različit, što ovisi o obostranom interesu i prethodnu dogovoru (Mikolić, 2002:144).

Uobičajeno je da poglavari država ne odlaze na doček u zrakoplovnu luku ili kolodvor, nego šalju svog izaslanika, a Nick (1997:223) ističe kako izaslanik nikada nije nižeg ranga od ministra, odnosno uobičajeno na doček odlazi ministar vanjskih poslova ili predsjednik vlade. Kada je to moguće, šef misije trebao bi unaprijed obavijestiti odjel protokola u ministarstvu vanjskih poslova o datumu, mjestu i vremenu planiranog dolaska ili konačnog odlaska svakog člana obitelji misije ili njegove obitelji. Osim toga, u nekim se zemljama uobičava konzularnom odjelu ministarstva dostaviti pojedinosti o zapošljavanju ili otpuštanju stanovnika ili država primateljica koje rade misiji, zaključuje Feltham (1996:22).

5.1. Državni posjet

Državni posjet čine poglavari država. Pripreme i tijek takva posjeta uvijek su veliki izazov za službu protokola, a ministarstvo vanjskih poslova, kao i za službu vezanu za poglavara države. Zbog toga svi ovi čimbenici usko surađuju da bi zajednički cilj bio ostvaren na najbolji mogući način, a time i s najboljim političkim posljedicama. Nakon što se uputi poziv i odredi datum održavanja, obje države kreću s pripremama za realizaciju državnog posjeta. Utvrđuju se svi elementi: narav, trajanje, program posjeta te program drugih suradnika, posebne dodjele i sl. (Mikolić, 2002:144). Neposredno prije realizacije posjeta u državu primateljicu obično dolazi prethodnica izaslanstva države šiljateljice. U prethodnici su obično predstavnici protokola i sigurnosti, a prema potrebi i drugih službi. Ona ima zadaću utvrđivanja detalja posjeta:

- sva pitanja koja se odnose na sam doček,
- određivanje smjerova kretanja i njihova neutralizacija,
- zabrana preleta letjelica preko smjerova kretanja i boravka,
- kićenje javnih zgrada,
- bliža i daljnja zaštita,
- stalna pratnja dužnosnika,
- nalozi za tisak,
- oznake raspoznavanja osoba koje sudjeluju u posjetu,
- počasna pratnja policije ili vojske,
- udaljavanje sumnjivih osoba koje bi mogle izazvati nemire,
- organizacija ambulantnog vozila i ambulantnog helikoptera s odgovarajućom medicinsim osobljem,
- osiguranje apartmana u bolnici i stalne liječničkog i kirurškog osoblja,
- tiskanje programa koji sadrži detalje o sastancima, kretanju i drugim događanjima s točnim vremenom, sastav stalne pratnje, sastav počasne pratnje itd. (Mikolić, 2002:145).

Prema Mikoliću (2002:145) pripremne mjere sigurnosti posebno se brinu o sigurnosti glavnog gosta, kontroli svih mjesta održavanja različitih manifestacija, poznavanje nacionalnih i međunarodnih okolnosti te o odabiru automobila.

5.2. Tijek posjeta državnog poglavara

„Svaka država ima propisane norme kojima najsvečanije obilježavanja državni posjet stranog državnog poglavara. Te se norme donekle razlikuju od zemlje do zemlje, ali su pojedini naglasci gotovo istovjetni“ (Nick, 1997:224). Poglavari države primateljice s najbližim suradnicima i visokim državnim dužnosnicima obično dočekuju svojeg gosta na mjestu dolaska. Ako je to zrakoplovna luka, što je najčešće, dočekuje ga na dnu stuba. Postavlja se crvena staza, vojne počasti odaje postrojba načinjena od svih rodova vojske, pozdravlja se zastava, sviraju nacionalne himne, mimohod vojnih jedinica, predstavljaju se visoki dužnosnici, vode se kraći razgovori u salonu, a ostali iz izaslanstva i pratnje smještaju u automobile. Prijevoz je organiziran svečanom povorkom automobila, a automobil glavnog gosta je praćen gardom na konjima ili većim brojem motorista. U ponekim zemljama situacija je nešto drugačija, odnosno zrakoplovna luka nije uvijek u blizini grada pa se u takvim slučajevima na svečani doček se gosta prevozi helikopterima, a sam događaj svečanog dočeka se priređuje na drugom prikladnom mjestu, najčešće u predsjedničkoj palači. Kada je domaćin dopratio svojeg gosta do njegove privremene rezidencije, samo se kratko zadrži s njim u razgovoru. Za to vrijeme obavi se razmjena darova i odličja, a zatim domaćin napušta svojeg gosta. Razmjenu odličja dvojica poglavara država mogu obaviti prije ili tijekom neke svečanosti, prijma, večere i slično (Mikolić, 2002:150).

Program boravka stranog poglavara države u državnom posjetu, prema Mikolić (2002:149) obično ima sjedeće sastavnice:

- posjet spomeniku koji predstavlja nacionalni simbol ili spomenik pokojnika ili komemoracije s polaganjem vijenca,
- posjet gradonačelniku glavnog grada i upisivanje u Zlatnu knjigu grada (ako postoji),
- poziv većem broju visokih dužnosnika i uglednih građana,
- vođenje razgovora,
- razmjena darova i odličja,
- prijemi s mnogobrojnim uzvanicima,
- svečani ručkovi i večere s brojnim uzvanicima u svečanim odijelima i s glazbom,
- radni doručci,
- poseban ručak ili večera koju priređuje predsjednik vlade.

Najuspješniji je onaj posjet čije je vrijeme za obje strane istinski „prebrzo prošlo“, piše Mikolić (2002:147). To će se svakako osjećati tijekom odvijanja posjeta, a posebice na rastanku, iako je s formalne strane ispraćaj gosta obično manje svečan od dočeka. Poglavar države ne mora ispratiti svog gosta. Vojne su počasti smanjene, nema posebnih razgovora, iako se dva poglavara mogu nakratko naći da bi rezimirali rezultate posjeta i eventualno dali zajedničku izjavu za tisak. Ipak postoji pozdrav zastavi, sviraju se himne, postavlja se crvena staza, svečana motoristička pratnja i još mnogo toga.

6. ANALIZA MEDIJSKE POPRAĆENOSTI DOLASKA KINESKOG PREMIJERA U REPUBLIKU HRVATSKU

Za potrebe istraživanja koristit ću metodu studije slučaja te ću metodom komparacije usporediti analizu slučaja – dolazak kineskog premijera u Republiku Hrvatsku, odnosno medijsku popraćenost na Hrvatskoj radio televiziji i RTL televiziji. Prije same statističke obrade i interpretacije dobivenih rezultata, definirat ću promatrane varijable u procesu istraživanja, odnosno uzorak nad kojim će se vršiti analiza te vremenski period samoga istraživanja. Uzorak ovog istraživanja bili su internetski članci Hrvatske radio televizije i RTL televizije promatrani u određenom trenutku, a tema istraživanja su svi naslovi, članci, fotografije ili videozapisi koji su na bilo koji način povezani sa dolaskom kineskog premijera u Republiku Hrvatsku. Analizirat će se članci na spomenutim portalima iz razdoblja od 9. do 11. travnja 2019. godine. U daljnjem tekstu opisane su varijable promatranja, način prikupljanja podataka i njihovo vrednovanje sljedećim varijablama:

- ukupan broj članaka na portalima o dolasku kineskog premijera,
- ukupan broj članaka o protokolima dolaska kineskog premijera,
- kategorizacija sadržaja članaka Hrvatske radio televizije i RTL televizije,
- broj riječi u člancima,
- naslovi članaka.

6.1. Cilj istraživanja

Za svrhu istraživanja medijske popraćenosti događaja dolaska kineskog premijera u Republiku Hrvatsku, postavljeni su ciljevi istraživanja:

Cilj 1. Ispitati protokolarna pravila prilikom prijema stranih dužnosnika u Republici Hrvatskoj,

Cilj 2. Ispitati ulogu određenih hrvatskih dužnosnika pri prijemu stranih državnih dužnosnika u Republici Hrvatskoj,

Cilj 3. Ispitati običajne norme međusobnog ponašanja državnih dužnosnika.

U konačnici, sastavljen je upitnik s ciljem ispitivanja protokolarnih pravila i odredbi koje se odnose o ugošćivanju i dočekivanju stranih državnih dužnosnika u sjedište Vlade Republike Hrvatske.

6.2. Istraživačka pitanja i hipoteze

Za potrebe istraživanja postavljena su i sljedeća istraživačka pitanja:

Istraživačko pitanje 1. Koje dodatne djelatnosti u odnosima s medijima je potrebno organizirati pri prenošenju protokolarnih događaja?

Istraživačko pitanje 2. Što je nužno kod organiziranja događaja na najvišoj državnoj razini kako bi se osigurala kvalitetna medijska pokrivenost?

Istraživačko pitanje 3. Na koji način je moguće osigurati izgradnju međunarodnih odnosa prilikom organiziranja događaja na najvišoj medijskoj razini?

Prema njima, u radu su postavljene sljedeće hipoteze:

Hipoteza 1. Kod organiziranja događaja na najvišoj državnoj razini nije nužna dodatna protokolarna djelatnost u odnosima s medijima jer su ovakvi događaji sami po sebi medijski zanimljivi.

Hipoteza 2. Kod organiziranja događaja na najvišoj državnoj razini nužna je dodatna protokolarna djelatnost u odnosima s medijima jer je nužno osigurati kvalitetnu medijsku pokrivenost.

Hipoteza 3. Kod organiziranja događaja na najvišoj državnoj razini nužno je osigurati kvalitetnu medijsku pokrivenost zbog daljnje izgradnje međunarodnih odnosa.

6.3. Analiza portala Hrvatske radio televizije i RTL televizije

Stavka ukupnog broja članaka na portalima uzeta je u obzir kao referentna točka kako bi se utvrdilo koji je udio promatranoga u cjelini. Mogućnost koju nam pruža internet je retroaktivno prelistavanje baza podataka i tu mogućnost sam iskoristila za dodavanje vrijednosti ove varijable. Rezultati su sljedeći:

	Hrvatska radio televizija	RTL televizija
9. travanj 2019.	4 članaka	2 članka
10. travanj 2019.	7 članaka	3 članka
11. travanj 2019.	3 članka	1 članak
Ukupan broj članaka	14 članaka	6 članaka

Tablica 1. *Ukupan broj članaka na portalima Hrvatske radio televizije i RTL televizije*

Iz Tablice 1. vidljivo je da je Hrvatska radio televizija u razdoblju od 9. travnja do 11. travnja imala 14 objava, dok je RTL televizija imala 6 objava. Može se zaključiti kako je Hrvatska radio televizija imala više nego dvostruko više objava vezano za dolazak kineskog premijera u Republiku Hrvatsku, odnosno za posjet Vladi Republike Hrvatske.

Promatrajući ukupan broj članaka o protokolima dočeka kineskog premijera u Republiku Hrvatsku, cilj je saznati kolika je zastupljenost članaka sa protokolarnim odrednicama dočeka kineskog premijera u ukupnom broju članaka. Podaci o točnom broju članaka prikupljeni su pretraživanjem baze podataka portala Hrvatske radio televizije i RTL televizije.

	Hrvatska radio televizija	RTL televizija
9. travanj 2019.	2 članaka	1 članak
10. travanj 2019.	3 članaka	1 članak
11. travanj 2019.	1 članak	0 članaka
Ukupan broj članaka	6 članaka	2 članka
Udio u ukupnom broju članaka	42%	33%

Tablica 2. *Udio članaka o protokolu dostupnih na portalima Hrvatske radio televizije i RTL televizije*

Prema Tablici 2. Hrvatska radio televizija imala je ukupno 6 članaka koji su govorili o medijskoj popraćenosti protokola za doček državnog dužnosnika, što čini 42% u ukupnom broju od 12 članaka o toj temi. RTL televizija ima ukupno 2 članka, odnosno 33% udjela u ukupnom broju članaka o dolasku kineskog premijera.

Pri kategorizaciji sadržaja članaka dostupnih na portalima Hrvatske radio televizije i RTL televizije potrebno je utvrditi kojim temama i područjima istraživanja se bavio pojedini portal. Promatrat će se kategorije:

1. osiguranje kineskog premijera,
2. međusobna suradnja te
3. protokol dočeka kineskog premijera.

U nastavku, navedeni su dijelovi članaka iz svake od prethodno navedenih kategorija.

1. Osiguranje kineskog premijera

a. Hrvatska radio televizija televizija, 9. travnja 2019.

„Neviđene mjere sigurnosti za kineskog premijera“

„Zbog dolaska kineskog premijera Li Keqiang i izaslanstva od gotovo 500 kineskih političara i gospodarstvenika očekuju se gužve u prometu. U Zagrebu je na snazi posebna prometna regulacija, a za sigurnost kineskog veleposlanstva brine 800 policajaca. Snajperisti na zgradama, policija na ulicama. Pregledava se svaki pedalj. Psi tragači u potrazi za eksplozivom. Trasa kojom će proći kineski premijer - spremna. Ako se za prolaska kolone nađete u zaustavljenom tramvaju ili autobusu - znajte da iz vozila ne smijete izlaziti. Policija je to zabranila iz sigurnosnih razloga.“

„Zamjenik glavnog ravnatelja policije Josip Čelić izjavio je kako se radi o najsloženijem osiguranju do sada, za koje je SOA morala unajmiti dodatna blindirana vozila. Samo u Zagrebu drugog čovjeka najmnogoljudnije zemlje svijeta čuvat će 800 policajaca. Angažirani su službenici temeljne, interventne, prometne, krim, specijalne i granične policije.“

„Okolo 20 sati trasom od Zračne luke prema središtu grada proći će štitičena kolona kineskog premijera. Na tom putu najavljene su kratokrajne blokade i manji zastoji u prometu. Promet središtem grada bit će otežan sve do sutra u 17 sati. Gornji grad bit će pod opsadom, zabranjeno

je parkiranje i zaustavljanje - a svi prilazi Trgu sv. Marka do podneva će biti blokirani.“
„Brojno kinesko izaslanstvo od gotovo pet stotina gospodarstvenika i političara - popunilo je turističke kapacitete. Hoteli u koje su smještene kineske delegacije su potpuno popunjeni, a gosti koji su inače odsjedali u tim hotelima izabrali su druge smještajne kapacitete, mahom hotele s četiri i pet zvjezdica.“

b. RTL televizija, 10. travnja 2019.

„Kineski premijer i delegacija stigli u Dubrovnik: Na osiguranju 900 policajaca, angažirani i ronioci!“

„Dolazak kineske delegacije u Dubrovnik pratio je RTL-ov reporter Matko Saltarić. Kaže da o sigurnosti delegacije brine čak 900 policajaca.“

„U razgovoru za RTL Danas, načelnik PU dubrovačko neretvanske Ivan Pavličević rekao je da ovo jedan od najopsežnijih poslova koje je policija odradila.“

"Profesionalni izazov. Jedan od najtežih slučajeva u karijeri", kazao je i nastavio:

"Sudjeluju sve razine policije, također i ronioci. Radi se o više štećenih osoba i osoba koje su u njihovoj delegaciji. Ako požele, mogu otići gdje god žele. Dolazit će do povremenih zastoja u prometu kako bi štćene osobe mogle nesmetano prolaziti. Pozivamo građane na strpljenje", kazao je za RTL Danas Pavličević.“

2. Međunarodna suradnja

a. Hrvatska radio televizija, 10. travnja 2019.

„Li Keqiang u Zagrebu - nova stranica u odnosima Kine i RH“

„Kineski premijer Li Keqiang u prvom je posjetu Hrvatskoj. Riječ je o jednom od dosad najvažnijih vanjskopolitičkih događaja u Hrvatskoj. Uz njega, u Hrvatsku je stiglo i izaslanstvo od gotovo 250 političara i gospodarstvenika. Li Keqiang i njegov domaćin, premijer Andrej Plenković, nakon razgovora u Banskim dvorima prisustvovali su i potpisivanju šest ugovora o suradnji. Glavna poruka koja je poslana danas kratko glasi: Hrvatskoj su širom otvorena vrata suradnje s Kinom.“

„Robna razmjena Hrvatske i Kine iznosi oko milijardu eura, dok na hrvatski izvoz otpada samo 130 milijuna. Hrvatsku svoju šansu vidi i u turizmu. Lani je našu zemlju posjetilo 250.000 Kineza, a ove godine očekuje se još više gostiju s Dalekog istoka.“

b. RTL televizija, 10. travnja 2019.

„Kineski premijer u Zagrebu: 'Uvožit ćemo više hrvatskih proizvoda koji odgovaraju našim potrošačima'“

„Ministar gospodarstva, poduzetništva i obrta Darko Horvat i kineski ministar trgovine Zhong Shan potpisali su Memorandum o suglasnosti o uspostavi Zajedničke radne skupine za suradnju na području ulaganja, u okviru Zajedničkog povjerenstva o gospodarskoj suradnji, priopćeno je iz Ministarstva gospodarstva.“

"Dolazak ovako velike kineske delegacije dovoljno govori o interesu te zemlje za ulaganja u Hrvatskoj, a na nama je da to iskoristimo. Velika je to prilika za naše poduzetnike, ali i hrvatsko gospodarstvo u cjelini. Kineska ekonomija jedna je od najjačih u globalnim okvirima, a ovaj sporazum dobar je temelj da perspektiva rasta naše bilateralne suradnje u narednim godinama bude još veća“, istaknuo je ministar Horvat.“

„Dvadeset i sedam godina od uspostave diplomatskih odnosa, Peking je spreman pojačati investicije u najmlađu članicu EU-a i otvoriti kinesko tržište za više hrvatskih proizvoda, posebno poljoprivrednih. Robna razmjena dviju zemalja iznosi oko milijardu eura godišnje, a Hrvatsku je prošle godine posjetilo 250.000 kineskih turista.“

"Uvožit ćemo više hrvatskih proizvoda koji odgovaraju kineskim potrošačima i poticati ravnomjerniju robnu razmjenu", izjavio je kineski premijer Li Keqiang nakon razgovora s hrvatskim kolegom Andrejem Plenkovićem. Prvi predsjednik kineske vlade koji je posjetio Hrvatsku rekao je da je na prijemu u utorak navečer kušao hrvatsku hranu i poljoprivredne proizvode. „Ja sam u njima uživao, naravno svi Kinezi imaju istu želju“, dodao je. Pozvao je vladu da za kineske turiste pripremi i više specijaliziranih turističkih proizvoda, a "oni će to kupovati i nositi kući".

„Iako smo geografski udaljeni, spremni smo zbližavati naša srca i otvoriti dijamantno razdoblje naših odnosa“, istaknuo je premijer drugog najvećeg svjetskog gospodarstva.“

„Odnosi Zagreba i Pekinga dosegli su višu razinu nakon što je kineska tvrtka China Road and Bridge Corporation izabrana za graditelja Pelješkog mosta. Idući veliki konkretni projekti mogli bi biti modernizacija nizinske pruge Zagreb-Rijeka i hrvatskih luka.“

„Spremni smo jačati sinkronizaciju inicijative 'Jedan pojas, jedan put' s razvojnim strategijama hrvatske strane", naglasio je Li. Dvije zemlje potpisale su šest sporazuma, uključujući željeznicu, poljoprivredu, digitalne tehnologije i turizam. Još četiri potpisat će u četvrtak i petak u Dubrovniku na summitu 16+1.“

3. Protokol dočeka kineskog premijera

a. Hrvatska radio televizija, 10. travnja 2019.

„Li Kequiang u Zagrebu“

„Brojni događaji obilježili su prvi dan posjeta velikog kineskog izaslanstva Hrvatskoj.“

„15.58 - Susretom hrvatske predsjednice i kineskog premijera završio je radni posjet kineske delegacije Zagrebu. Štićena kolona na putu je prema zračnoj luci. Kineski premijer putuje u Dubrovnik u kojem će se održati poslovni forum zemalja srednje i istočne Europe i Kine. Dubrovnik se stoga priprema za dolazak šefova vlada, pa su sigurnosne mjere na najvišoj razini.

15.05 - Kineski premijer Li Kequiang s izaslanstvom stigao je na Pantovčak. U tijeku su razgovori s predsjednicom. Kolinda Grabar-Kitarović, doznaje se - još će jednom u razgovoru s kineskim premijerom naglasiti tradiciionalne dobre povijesne veze još od doba Marka Pola. Dat će potporu Hrvatske kineskom megaprojektu 'Jedan pojas, jedan put' i reći da Hrvatska može ponuditi Luku Rijeka i buduću prugu Rijeka-Budimpešta kao najbolju točku ulaska kineskih roba prema srednjoj Europi. Tražit će daljnju kinesku potporu inicijativi 'Triju mora' koja je, kažu na Pantovčaku itekako komplementarna s projektom 'Jedan pojas, jedan put'. Ponovit će da je inicijativa Kina +15 komplementarna partnerstvu EU-a i Kine. Naglasit će se važnost Pelješkog mosta kao pokaznog primjera budućih projekata Bruxellesa i Pekinga.

14.30 - U 15 sati kineski premijer Li Kequiang sastat će se s predsjednicom Kolindom Grabar-Kitarović. U ekonomskom nadiranju Kine na Stari kontinent Kineze najviše zanimaju prometni i logistički koridori. Kina na Jadranu trenutno dvoji između Trsta i Rijeke kao dviju najoptimalnijih točaka za ulazak kineske robe na tržište srednje Europe. Očekuje se da će

predsjednica tražiti daljnju potporu Kine za inicijativu Triju mora. Uoči početka susreta s Pantovčaka se javio Dragan Nikolić.

13.50 - Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva i kineska kompanija Huawei potpisali su memorandum kojim se želi potaknuti suradnja Hrvatske i te kineske kompanije na područjima digitalizacije i digitalne transformacije, navodi se u zajedničkom priopćenju državnog ureda i Huawei.

12.20 - Premijeri Plenković i Keqiang stigli su u hotel Esplanade na svečani ručak koji je počeo zdravicom. Na ručku je i predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović. Visokim gostima poslužena je pašteta od prepelice u marmeladi od rajčice, teleći file u umaku od goruščice i štrukli.

11.50 - Kineski premijer tijekom posjeta Klovićevim dvorima osvrnuo se i na seriju 'Igra prijestolja' koja se snimala u Dubrovniku. "Mi u Dubrovnik na summit 16 + 1 dolazimo u vrijeme emitiranja posljednje sezone serije, ali želim naglasiti da naša suradnja nije 'Game of Thrones' nego istinska suradnja za zajednički razvitak i interes", poručio je Li Keqiang.

11.30 - Kinesko izaslanstvo na čelu s premijerom Keqiangom u Klovićevim dvorima prisustvovalo je otvorenju izložbe 'Učenjaci drevne Kine'. Otvaranjem izložbe počela je Hrvatsko-kineska godina kulture i turizma. Li je rekao da su Hrvati poznati Kinezima preko Marka Pola, "čovjeka koji je povezo Istok i Zapad i rođen je na otoku Korčuli", kao i uspjeha hrvatske nogometne reprezentacije na svjetskom prvenstvu u Rusiji. "Njihov uspjeh gledalo je pola milijarde Kineza, pa se može reći da najviše navijača imate u Kini", našalio se.

11.15 - Ministarstvo poljoprivrede priopćilo kako se za hrvatsko mlijeko i mliječne proizvode otvaraju vrata kineskog tržišta. Uz to najavljuju i izvoz u Kinu tunjevine i mesa peradi.

11.00 - Kineski premijer potom je otišao u Sabor gdje se susreo s Gordanom Jandrokovićem. Prvi je ovo put da jedan kineski premijer dolazi u Hrvatski sabor. Uz predsjednika Sabora na susretu u Dvorani Ante Starčevića bili su i zastupnici Domagoj Ivan Milošević, Gordan Maras, Ante Sanader, Sunčana Glavak i Damir Mateljan. Na pitanje hoće li se u praksi vidjeti rezultati današnjih potpisanih ugovora s Kinezima, predsjednik Sabora Gordan Jandroković kazao je kako Kinezi grade Pelješki most, a da je kineski kapital vezan i za izgradnju vjetroelektrana kod Senja. „Suradnju treba produbljivati. Kina je već iskazala interes za izgradnju pruge. Vjerujem da postoji mogućnost da se taj projekt i realizira", kazao je Jandroković.

10.35 - Dvojica premijera obratili su se javnosti. Prethodno ministri Kine i Hrvatske razmijenili su memorandume o suradnji na brojnim područjima. Ovaj posjet je prekretnica u odnosima dviju zemalja rekao je premijer Andrej Plenković. Razgovori su nam bili iskreni, prijateljski i plodnosni, poručio je Li Keqiang. Dvije vlade potpisale su šest sporazuma u Zagrebu, a još četiri sporazuma bit će potpisana u Dubrovniku na summitu Kine i 16 država srednje i jugoistočne Europe. Sporazumi se odnose na željeznicu, poljoprivredu, digitalnu suradnju državne uprave s Huaweiem, Hrvatsku banku za obnovu i razvoj, znanost i sport. Idući veliki konkretni projekti mogli bi biti modernizacija nizinske pruge Zagreb-Rijeka i hrvatskih luka.

10.39 - Nakon završetka sastanka dvojica premijera razmijenili su poklone. Premijer Andrej Plenković kineskome kolegi, između ostalog, poklonio je loptu s finala Svjetskog nogometnog prvenstva s potpisima finalista i Rimčev električni bicikl Greyp G6. Li je Plenkoviću darovao košarkašku loptu i dres.

9.40 - Sastanak visokih izaslanstava počeo je uvodnim riječima u kojima su dvojica premijera iskazala spremnost da odnose dviju država podignu na višu razinu. Dvije vlade potpisat će šest sporazuma u Zagrebu i još četiri u Dubrovniku na summitu Kine i 16 država srednje i jugoistočne Europe. Sporazumi se odnose na željeznicu, poljoprivredu, digitalnu suradnju državne uprave s Huaweiem, Hrvatsku banku za obnovu i razvoj, znanost i sport. „Hrvatska je izrazito zadovoljna da ćemo danas moći detaljnije razgovarati o brojnim područjima suradnje, ali i biti domaćini sastanku Kine i 16 država srednje i istočne Europe u Dubrovniku“, poručio je premijer Andrej Plenković. Šesti sastanak u 27 godina od uspostave diplomatskih odnosa dviju zemalja pokazuje koliko se suradnja podiže na još višu razinu, izjavio je Li Keqiang dodajući da Kina i Hrvatska ulaze u dijamantno razdoblje.

9.30 - Kineski premijer Li Keqiang stigao je u Banske dvore. Na Markovu trgu upriličen mu je svečani doček. Dočekao ga je premijer Andrej Plenković. Kineski premijer pozdravio se s članovima Vlade. Li Keqiang upisao se u Zlatnu knjigu, nakon čega su počeli razgovori visokih izaslanstava.

8.00 - S Markova trga javio se HRT-ov reporter Gordan Žvanović. Li Keqiang danas će se sastati s premijerom Andrejem Plenkovićem, predsjednicom Kolindom Grabar-Kitarović te predsjednikom Sabora Gordanom Jandrokovićem i potpisati brojne ugovore. Nakon bilateralnog posjeta, Li Keqiang u Dubrovniku će u četvrtak i petak biti na osmom summitu 16+1, formatu u kojem će se sastati s premijerima zemalja srednje i istočne Europe.

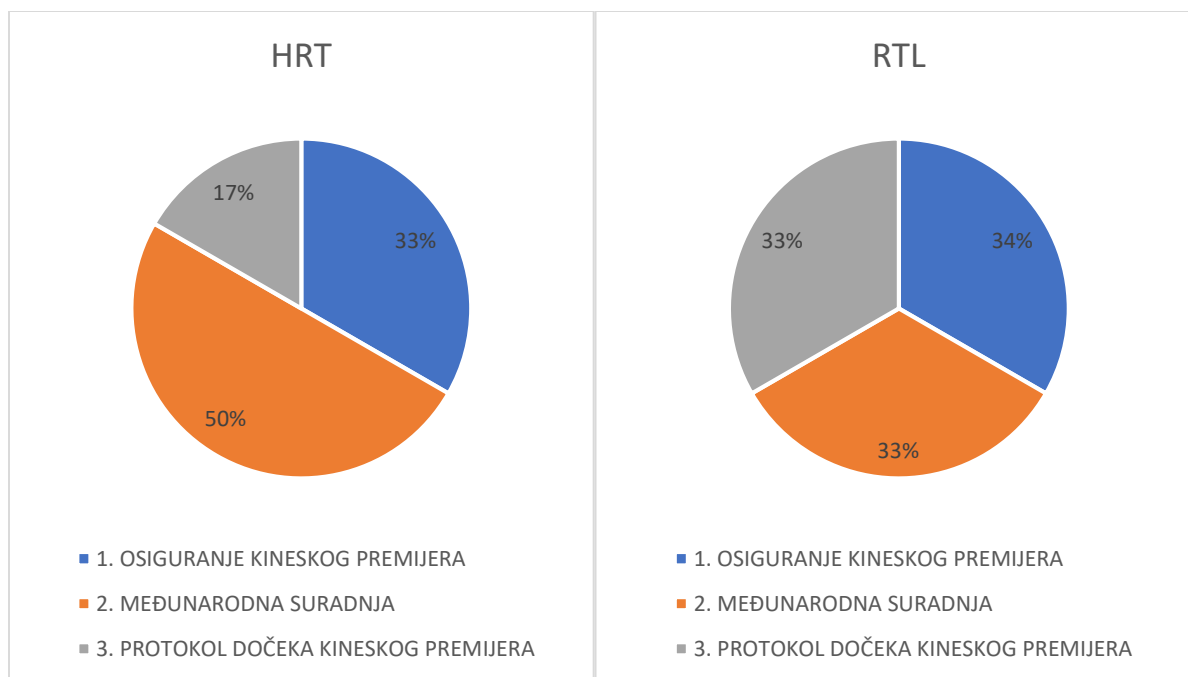
Kineski premijer stigao je u misiju jačanja odnosa sa zemljama srednje i istočne Europe koje Kina želi snažnije uključiti u svoj megaprojekt „Jedan pojas, jedan put“. Ovo je velika politička poruka Hrvatskoj i šansa za hrvatsko gospodarstvo, izjavio je novinarima Andrej Plenković u zračnoj luci, uoči dolaska kineskog premijera. Redovni sastanci na vrhu omogućili su manjim zemljama da grade i razvijaju odnose s tom svjetskom gospodarskom silom s više od 1,3 milijarde stanovnika. Kina je posljednjih godina počela više ulagati u srednju i jugoistočnu Europu. Inicijativu 16+1 smatra integralnim dijelom svog megaprojekta „Jedan pojas, jedan put“ - suvremenog Puta svile i jednog od najambicioznijih projekata u svijetu.“

b. RTL televizija, 10. travnja 2019.

„Još jutros započelo je čišćenje centra grada, ali od automobila. Svi zaposlenici i stanovnici Gornjeg grada dobili su policijska upozorenja da od 20 sati ne smije biti niti jednog vozila, a tko ga ne makne sutra prije 7.30, maknut će ga pauk.“

"Normalno, kad su ovakve velike delegacije to već godinama tako traje. Treba se osloboditi prostor da auti mogu prolaziti. Konačno i sigurnost je u pitanju", kaže Ksenija, stanarka Gornjeg grada. „Ostavit ću auto u Zapruđu u Novom Zagrebu zbog toga što mi majka živi tamo", kaže Miro. „Nakon što slete, 250 delegata idu u hotel, a za to vrijeme obustavit će se promet trasom od zračne luke preko Avenije Većeslava Holjevca, Vukovarske i Savske do hotela Westin. Sutra od 9 do 17 sati u centru grada promet će se povremeno zaustavljati, a putnici za to vrijeme neće moći izlaziti iz tramvaja i autobusa. Unatoč strogim mjerama, građani su ipak prijateljski raspoloženi“. „Meni će biti manje prometa i bit će mi lakše za radit naravno", kaže konobar Petar. „Do sad je bilo toliko zastoja u prometu i toliko ljudi je došlo. Dobro, ne 250 Kineza, ali vjerujem da ću imati strpljenja sigurno", kaže Mira. A Kinezi na proputovanju Zagrebom niti ne znaju da bi mogli sresti svog premijera. „Naš premijer? Mislite premijer Li? Nisam imao pojma, oprostite", kaže Jia Cheng, turist iz Kine.

Hrana je već spremna najveća delegacija ikada najvjerojatnije će se prevesti autobusima, a hrana za njih već je spremna. Dio se krčkao, pržio i blanširao baš u ovom najstarijem kineskom restoranu u metropoli. „Ribu, kozice, povrće, juhu i druge stvari", kaže Tong Cheng, vlasnica lanca kineskih restorana u Zagrebu. A jedan od specijaliteta koje će jesti pripremili su i nama - kozice u umaku od povrća s indijskim oraščićima, dok su za hrvatske recepte zaduženi kuhari u hotelu. Gospođa Tong, kaže, Kinezi u Hrvatskoj jako su uzbuđeni zbog dolaska.“

Grafikon 1. *Grafički prikaz odnosa kategorija sadržaja članaka dostupnih na portalima Hrvatske radio televizije i RTL televizije*

Iduća varijabla koja je važna za istraživanje medijske popraćenosti dolaska kineskog premijera u Republiku Hrvatsku je prikazati koliko opširno su novinari pisali u svojim člancima. Podaci su prikupljeni tako da je sadržaj članka kopiran u MS Word, a automatska funkcija Word Count je prikazala rezultat.

	Ukupan broj članaka na portalu u razdoblju između 9. i 11. travnja 2019.	Ukupno riječi u svim člancima dostupnih na portalu u razdoblju između 9. do 11. travnja 2019.
Hrvatska radio televizija	6 članaka	1578 riječi
RTL televizija	2 članaka	502 riječi

Tablica 3. *Broj riječi u člancima na portalima Hrvatske radio televizije i RTL televizije*

Iako je ukupan broj riječi u člancima na Hrvatskoj radio televiziji veći, zbog većeg broja članaka, portal RTL televizije ima veće članke pojedinačno. Prosječan broj riječi članaka na portalu Hrvatske radio televizije je 236 riječi, a na portalu RTL televizije je 251 riječi.

Što se tiče naslova članaka, ova se varijabla koristi u informativnom smislu, te u ovom dijelu istraživanja navedeni su svi naslovi promatranih članaka. U daljnjem tekstu bit će ispisani svi naslovi članaka koji su obuhvaćeni istraživačkim procesom u razdoblju od 9. travnja do 11. travnja 2019. godine. Naslovi članaka napisani su kronološkim redosljedom.

1. Naslovi na portalu Hrvatske radio televizije:

- *Neviđene mjere sigurnosti za kineskog premijera*
- *Zašto je bitan dolazak kineskog premijera u Hrvatsku?*
- *Frka Petešić: Jačanje bilateralnih odnosa Hrvatske i Kine*
- *Posebna regulacija prometa zbog dolaska kineske delegacije*
- *Kineska delegacija sletjela*
- *Li Keqiang u Zagrebu - nova stranica u odnosima Kine i RH*
- *Kinezi pripremaju doček premijera na gradilištu Pelješkog mosta*
- *Kineski premijer u Dubrovniku*
- *Kineski premijer u službenom posjetu RH*
- *Kinezi dolaze pogledati hrvatska brodogradilišta*
- *Li Keqiang i Andrej Plenković obišli gradilište Pelješkog mosta*
- *Supruga kineskog premijera oduševljena moreškom*
- *Kineski premijer Li Keqiang na sastanku u Vladi*

2. Naslovi na portalu RTL televizije

- *Kineskog premijera i delegaciju čuvat će 600 policajaca, a otkrili smo i kakve će specijalitete jesti*
- *Tolušić o dolasku kineske delegacije: 'Ovo je povijesni iskorak. Kina nas je prepoznala kao partnera u Europi'*
- *Kineski premijer i delegacija stigli u Dubrovnik: Na osiguranju 900 policajaca, angažirani i roniaci!*
- *Li Keqiang i Andrej Plenković obišli gradilište Pelješkog mosta*

- *Kineski premijer u Zagrebu: 'Uvozit ćemo više hrvatskih proizvoda koji odgovaraju našim potrošačima'*
- *Vijorila se samo jedna: Evo zašto diljem Zagreba nisu bile izvještene kineske zastave*

Proučavajući dostupne članke, može se primijetiti kako su se autori članaka portala Hrvatske radio televizije bavili i ulogom supruge kineskog premijera prilikom posjete kineskog premijera Republici Hrvatskoj, odnosno Vladi Republike Hrvatske. Autori članaka na portalu RTL televizije nisu se doticali teme vezane za suprugu kineskog premijera. Tako autor članka na portalu Hrvatske radio televizije navodi kako „su se Dubrovčani borili sa zastojsima u prometu zbog prolaska štíćenih kolona, Stradunom su od ranog jutra patrolirali policajci u civilu. Supruga kineskog premijera poželjela je obići Knežev dvor i katedralu, u čemu je nije spriječila ni jaka kiša. Televizijske kamere i ovoga su puta bile nepoželjne. Priliku da obiđu povijesne znamenitosti Dubrovnika nisu propustili ni ostali članovi kineskog izaslanstva. Nije tajna da je dio dubrovačkih suvenira proizveden upravo u Kini. Suprugu kineskog premijera ipak je više zanimala odjeća, barem ako je suditi prema trgovinama koje su, prije nego što bi ih posjetila, obilazile njezine pomagačice. Domaći suveniri na gradskoj tržnici ipak ih nisu privukli.“ (Vijesti HRT, 2019).

Moglo bi se reći da je prva dama kineskog premijera samozatajna, prati svog muža uglavnom u protokolarnim svrhama i nepoznata je široj javnosti. Uloga prvih dama, odnosno prvih muževa s jedne strane je određena zanimanjem medija a s druge njihovim vlastitim pristankom, odnosno željom za afirmacijom. Prema tome, mediji su manje skloni manje zanimljivim osobama. S druge strane obično poštuju odluke onih koji nisu zainteresirani za češće pojavljivanje i pokazivanje privatnog života. To se odnosi i na "prve muževe". Međutim, prve dame su uvijek zanimljivije medijima i javnosti, jer se o njima itekako ima što pisati – od modnih detalja na svečanostima do odgoja djece. Iako mediji nameću očekivanja od prvih dama pa i kriterije stila, žene s jakom osobnošću i vlastitim stilom ne moraju se uklapati u modne stereotipe i mogu si priuštiti igranje vlastite uloge a time i nametanje novih stilova.

6.4. Rasprava rezultata

Ono što se moglo kroz istraživanje primijetiti jest kako prikazivanje politike od strane medija u današnje vrijeme ima tendenciju personalizacije, pa u nekim slučajevima i

trivijalizaciju, sve kako bi konzekvence takve medijske politike izazvale maksimalnu pozornost javnosti. U ovoj situaciji mediji kao subjekt cijelog procesa maksimalno ovise o novinarima. Osnovna dužnost novinara trebala bi biti: doći do istinite informacije, profesionalno i stručno je urediti, pravovremeno dostaviti kako bi ispunila svoju funkciju. Ako se gledaju članci koje je autorica koristila u svrhu potvrđivanja prethodno postavljenih hipoteza, može se reći kako kod organiziranja događaja na najvišoj državnoj razini nije nužna dodatna protokolarna djelatnost u odnosima s medijima jer su ovakvi događaji sami po sebi medijski zanimljivi. To se moglo zaključiti količinom članaka koji su objavljeni o temi dolaska kineskog premijera. Ovime možemo reći kako je postavljena hipoteza potvrđena.

Kod organiziranja događaja na najvišoj državnoj razini nužna je dodatna protokolarna djelatnost u odnosima s medijima jer je nužno osigurati kvalitetnu medijsku pokrivenost. Masovni mediji su, može se reći, otvoreni koliko i društvo, izvori informacija su svima slobodni i pristupačni, te su i odraz društva, njegove zatvorenosti i demokratizacije. Obzirom na činjenicu kako je društvo danas maksimalno materijalističko i medijsko funkcioniranje i poslovanje najvećim se dijelom povodi za profitom, a sve manje etičkim načelima i djelovanjem za dobrobit javnosti. Dakle, može se zaključiti kako je i ova hipoteza potvrđena.

Kod organiziranja događaja na najvišoj državnoj razini nužno je osigurati kvalitetnu medijsku pokrivenost zbog daljnje izgradnje međunarodnih odnosa. Svaka profesija mora ispuniti očekivanja i moralne obveze na razini društva. Profesija, a time i djelatnici moraju služiti društvu, a time i mediji, najbolje služe društvu kada profesionalno, pravovremeno i cjelovito prenose javnostima informacije o važnim pojavama u njihovoj društvenoj okolini.

7. ZAKLJUČAK

Glavni predmet ovog rada bio je prijem visokih državnih dužnosnika strane države u Banskim dvorima i Vladi RH. Visoki državni dužnosnici posjećuju strane zemlje u funkciji održavanja dobrih i kvalitetnih međunarodnih odnosa, te postizanje vlastitih ciljeva. Kroz ovaj rad autorica će predstaviti ulogu državnih posjeta te primjere ceremonijala i diplomatskih protokola pri održavanju državnim posjeta u Republici Hrvatskoj. Svaka država planira sve državne, službene i druge posjete dosta vremena unaprijed i one izvan zemlje i one u zemlji, a sukladno vanjskopolitičkim interesima. Takvo je planiranje potrebno kako iz političkih i gospodarskih, tako i iz financijskih razloga. Svaka država oduvijek teži uspostavljanju što boljih odnosa sa drugim državama pa stoga i teži ostvarivanju što kvalitetnijih dočeka i posjeta. Prilikom državnih posjeta države međusobno razmjenjuju stalna predstavništva. Cilj ovoga rada je bio pokazati spremnost protokola Vlade Republike Hrvatske kod organiziranja događaja na najvišoj državnoj razini. Jednako tako, cilj je pokazati koliku ulogu imaju odnosi s medijima u medijskoj pokrivenosti protokolarnih aktivnosti Banskih dvora na najvišoj državnoj razini.

Kroz ovaj rad moglo se primijetiti kako je zadaća je diplomatskog protokola mnogostruka i vrlo složena. Zbog toga svaka država, obično pri ministarstvu vanjskih poslova, ima Protokol kao instituciju u kojoj rade profesionalni diplomati. Tvrdi se da je protokol najrafiniranija i najsuptilnija diplomacija. Kroz metodu studije slučaja obrađena je komparacija medijske zastupljenosti oko središnjeg događaja, tj. dolaska kineskog premijera u Republiku Hrvatsku. Kod organiziranja događaja na najvišoj državnoj razini nužno je osigurati kvalitetnu medijsku pokrivenost zbog daljnje izgradnje međunarodnih odnosa. Svaka profesija mora ispuniti očekivanja i moralne obveze na razini društva. Profesija, a time i djelatnici moraju služiti društvu, a time i mediji, najbolje služe društvu kada profesionalno, pravovremeno i cjelovito prenose javnostima informacije o važnim pojavama u njihovoj društvenoj okolini.

U Varaždinu, _____

Potpis: _____

8. POPIS LITERATURE

1. Bilandžić, M., Barun, I. (2013). *Poslovna znanja u funkciji razvoja: gospodarska diplomacija u Republici Hrvatskoj*, Market-Tržište, 25(1)
2. Gotal, M. (2015). *Kulturna diplomacija Republike Hrvatske*, Polemos, 18(2)
3. Lapenda, S. (2007). *Diplomacija: načela i funkcije*, Redak
4. Mikolić, M. (1995). *Diplomatski protokol : praksa u Republici Hrvatskoj i neke praktične upute*, MATE
5. Mikolić, M. (2002). *Diplomatski i poslovni protokol*, Barbat
6. Nick, S. (1997). *Diplomacija: metode i tehnike*, Barbat
7. Wood, J. R. (2004). *Diplomatski ceremonijal i protokol : osnove, postupci i praksa*, MATE
8. Vidmarović, Đ. (2008). *Prvo desetljeće. Sjećanja i prilozi za povijest diplomacije Republike Hrvatske*, 1. sv., MATE
9. Berković, S. (2006). *Diplomacija i diplomatska profesija*, Dubrovnik : Urban - Media
10. Ivin, R. (2007). *Rezidencijalni stol*, Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske
11. MacCaffree, M. J. (1997). *Protocol : the complete handbook of diplomatic, official and social usage*, Hepbun Books
12. Trajkovski, G. (1990). *Diplomatski protokol*, Nova
13. Vukadinović, R. (1994). *Politika i diplomacija*. Biblioteka Dvojbe i promišljanja
14. Skoko, B. (2012). *Važnost brendiranja države i uloga javne diplomacije u suvremenim međunarodnim odnosima*, u: Javna diplomacija - Imidž nacije i brendiranje, Zbornik radova Diplomatske akademije Ministarstva vanjskih i europskih poslova
15. Skoko, B. (2004). *Odnosi s javnošću kao doprinos demokratizaciji i profesionalizaciji procesa javnog komuniciranja*, Politička misao, 16(1)
16. Vrabc-Mojzeš, Z. (2008). *Javna diplomacija i mediji*, MediAnali, 2(4)
17. Voćkić-Avgadić, J., Spahić, B. (2009) *Aspekti javne i medijske diplomacije*, Sveučilište u Sarajevu
18. Rotar, N. (2005). *Medijska pismenost i civilno društvo*, MediaCentar
19. Sapunar, M. (2000). *Osnove znanosti o novinarstvu*, Naprijed

20. Tomić, Z. (2008). *Odnosi s javnošću, teorija i praksa*, Synopsis
21. Narodne novine, *Zakon o medijima*, dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/38/Zakon-o-medijima>, pristupljeno 3.3.2020.
22. Vijesti HRT, *Supruga kineskog premijera obišla knežev dvor i katedralu*, dostupno na: <https://vijesti.hrt.hr/504568/supruga-kineskog-premijera-obisla-knezev-dvor-i-katedralu>, pristupljeno 27.2.2020.
23. Vijesti HRT, *Neviđene mjere sigurnosti za kineskog premijera*, dostupno na: <https://vijesti.hrt.hr/503556/neviene-mjere-sigurnosti-za-kineskog-premijera-5>, pristupljeno 27.2.2020.
24. Vijesti HRT, *Kineski premijer Li Keqiang stiže u svoj prvi posjet Hrvatskoj*, dostupno na: <https://vijesti.hrt.hr/503526/kineski-premijer-li-keqiang-stize-u-svoj-prvi-posjet-hrvatskoj>, pristupljeno 27.2.2020.
25. Vijesti HRT, *Dubrovnik spreman za dolazak šefova Vlada*, dostupno na: <https://vijesti.hrt.hr/503914/dubrovnik-spreman-za-dolazak-sefova-vlada-16kina>, pristupljeno 27.2.2020.
26. Vijesti HRT, *Otvoreno o posjetu kineskog premijera Hrvatskoj*, dostupno na: <https://vijesti.hrt.hr/503177/otvoreno-o-posjetu-kineskog-premijera-hrvatskoj>, pristupljeno 27.2.2020.
27. Vijesti HRT, *Li Keqiang i Andrej Plenković na gradilištu Pelješkog mosta*, dostupno na: <https://vijesti.hrt.hr/504023/li-keqiang-i-andrej-plenkovic-na-gradilistu-peljeskog-mosta>, pristupljeno 27.2.2020.
28. Vijesti RTL, *Kineski premijer i delegacija stigli u Dubrovnik. Na osiguranju 900 policajaca, angažirani i ronioci*, dostupno na: <https://www.rtl.hr/vijesti-hr/novosti/hrvatska/3430805/kineski-premijer-i-delegacija-stigli-u-dubrovnik-na-osiguranju-900-policajaca-angazirani-i-ronioci/>, pristupljeno 27.2.2020.
29. Vijesti RTL, *Kineskog premijera i delegaciju čuvat će 600 policajaca, a otkrili smo i kakve će specijalitete jesti*, dostupno na: <https://www.rtl.hr/vijesti-hr/novosti/hrvatska/3430033/kineskog-premijera-i-delegaciju-cuvat-ce-600-policajaca-a-otkrili-smo-i-kakve-ce-specijalitete-jesti/>, pristupljeno 27.2.2020.
30. Vijesti RTL, *Donio mu poklon. Kineski premijer u Banskim dvorima sastaje se s Plenkovićem*, dostupno na: <https://www.rtl.hr/vijesti-hr/novosti/hrvatska/3430273/donio>

[mu-poklon-kineski-premijer-u-banskim-dvorima-sastaje-se-s-plenkovicem/](#), pristupljeno 27.2.2020.

31. Vijesti RTL, *Tolušić o dolasku kineske delegacije*, dostupno na: <https://www.rtl.hr/vijesti-hr/novosti/hrvatska/3430039/tolusic-o-dolasku-kineske-delegacije/>, pristupljeno 27.2.2020.
32. Vijesti RTL, *Summit u Dubrovniku postao 17 Plus. Doptovao i grčki premijer Tsipras*, dostupno na: <https://www.rtl.hr/vijesti-hr/novosti/hrvatska/3431929/summit-u-dubrovniku-postao-17-plus-doptovao-i-grcki-premijer-tsipras/>, pristupljeno 27.2.2020.
33. Vijesti RTL, *Ekskluzivno – Plenković za RTL: kinezi vrlo brzo dolaze pogledati stanje u Uljaniku*, dostupno na: <https://www.rtl.hr/vijesti-hr/novosti/hrvatska/3432309/ekskluzivno-plenkovic-za-rtl-kinezi-vrlo-brzo-dolaze-pogledati-stanje-u-uljaniku/>, pristupljeno 27.2.2020.

9. POPIS TABLICA

1. Tablica 1. Ukupan broj članaka na portalima Hrvatske radio televizije i RTL televizije
2. Tablica 2. Udio članaka o protokolu dostupnih na portalima Hrvatske radio televizije i RTL televizije
3. Tablica 3. Broj riječi u člancima na portalima Hrvatske radio televizije i RTL televizije

10. POPIS GRAFIKONA

1. Grafikon 1. Grafički prikaz odnosa kategorija sadržaja članaka dostupnih na portalima Hrvatske radio televizije i RTL televizije

Sveučilište Sjever

IZJAVA O AUTORSTVU I SUGLASNOST ZA JAVNU OBJAVU

Završni/diplomski rad isključivo je autorsko djelo studenta koji je isti izradio te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, izvora s interneta, i drugih izvora) bez navođenja izvora i autora navedenih radova. Svi dijelovi tuđih radova moraju biti pravilno navedeni i citirani. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom, odnosno nezakonitim prisvajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, Mihaela Lukačević pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor diplomskog rada pod naslovom **PRIJEM VISOKIH DRŽAVNIH DUŽNOSNIKA U BANSKIM DVORIMA I VLADI RH** te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Student:

Mihaela Lukačević

(vlastoručni potpis)

Sukladno Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju završne/ diplomске radove sveučilišta su dužna trajno objaviti na javnoj internetskoj bazi sveučilišne knjižnice u sastavu sveučilišta te kopirati u javnu internetsku bazu završnih/diplomskih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Završni radovi istovrsnih umjetničkih studija koji se realiziraju kroz umjetnička ostvarenja objavljuju se na odgovarajući način.

Ja, Mihaela Lukačević neopozivo izjavljujem da sam suglasna s javnom objavom diplomskog rada pod naslovom **PRIJEM VISOKIH DRŽAVNIH DUŽNOSNIKA U BANSKIM DVORIMA I VLADI RH** čija sam autorica.

Student:

Mihaela Lukačević

(vlastoručni potpis)